

PARTAKA

ANEKDOTI ED ENIGMATI

Editerio Sudo
2021

Partaka

**ANEKDOTI
ED
ENIGMATI**

**Kolekturo de 56 original anekdoti e plusa
expalikanta texto, kun prefaco da Gonçalo Neves**

Editerio Sudo

Espinho, Portugal

agosto 2021

Anekdoti ed enigmati

Autoro: Partaka

Espinho, Portugal

Todos os direitos reservados / Omnia yuri rezervita

Verko en Ido (Idolinguo, Linguo Internaciona di la Delegitaro)

© Editerio Sudo – Partaka

editerio.sudo@gmail.com

Revizita da Gonçalo Neves

Imajo sur la kovrilo: 11 del multa loki vizitita da Partaka e mencionata en ica verko (de-supre-ad-infre e de-sinistre-ad-dextre): Jaipur (India), London (Anglia), Agadir (Maroko), Katmandu (Nepal), Amsterdam (Nederland), Patan (Nepal), Gizeh (Egiptia), Paris (Francia), Bukureshti (Rumania), Puri (India). Luxor (Egiptia).

Imajo sur la dopa kovrilo: *Viajero de trenes* (“Voyajero di treni”, 2004), oleo-pikturo dal Venezuelana artisto © John Michel Carrion (n. 1980).

TABELO DI KONTENAJO

PREFACO	6
ME PRI ME	8
ESAR IMAGINANTA... APUDMARE.....	9
KA FOXO? NULA PROBLEMO!.....	11
STRANJA PAROLI EKIRAS MEA BOKO.....	13
KA KATRINA CITRONEK?	15
OLIM EN MEDIKAL ACEPTEYO	17
HUNDARO DI PURI (INDIA).....	19
KA GROSIERA REKLAMO SEXUAL?	22
MEA NOMO ARABIZITA.....	24
EGIPTIAN BANANO.....	25
AVINO KUN BEBEO	27
KATALUNI E POLONI	29
DUM LEKTAR ED AUDAR SAM-TEMPE	31
TENISALA STERNUTO.....	33
KA PARTAKA? NULA PROBLEMO!.....	35
UNESMA DIO, UNESMA PUNISO	37
OLIM EN MEA KAZERNO.....	39
BAZALA LINGUO INTERNACIONA	41
EXTINGAR STRADO-LANTERNI	43
KA L'ANGLA... LINGUO INTERNACIONA?	46
OMBRO FUGEMA.....	49
OLIM EN AUTOBUSO DU-ETAJA.....	51

HUNDI DICAS “WAU!”	53
AUTOSTOPO EN NEDERLANDO	54
VADE RETRO, SATANÀS!	56
KA TESTO DI JEHOVAH? NULA PROBLEMO!	58
DUOPLA SINKRONAJO E DUOPLA PLUSAJO	60
ANEKDOTO ED ENIGMATO	63
AN MEA PEKTORO	64
KA “PAGINO HAZARDE”?	66
DE PATAN A KATMANDU (NEPAL).....	68
KAD ORTODOXA SACERDOTO?	71
RAZIT-KAPI.....	73
LA NUDA BELINO.....	75
KAD ACEPTAR O REFUZAR?	77
EN AGRA (INDIA)	80
LA PLUVO E ME	81
KANDE NOKTESKAS EN GIZEH	82
DIVINEZ UBE!.....	83
KORUPTADO	84
ME LEKTAS NUBI.....	85
PATRO MORTINTA VIZITAS NI	86
RUPTESIS LA FILO NE-VIDEBLA	87
JALUZETA HUNDINETO.....	88
BIDONETO ENIRAS LA METROPOLITENO	89
UCELO MORTESKANTA.....	90
ME NE JURAS.....	91
ENIRO-INTERDIKTO	92

RIVIDO ED ASALTO DI MEA OLIMA KAZERNO	94
POLICISTI E FURTISTI	95
SONJO DESQUIETIGANTA	97
PEDALAGAR	100
KAD SPECIMEN?	101
ANXIO-MORBO E DEPRESESO	102
DIABETO	106
HUNDO ATAKEMA	112
LA KAPRO	116
GLOSARIO	118

PREFACO

La nomo “Partaka” es bone konocata en Idia. Pri la homo dop la nomo me ja skribis detaloze en la prefaco di altra verko da lu.¹ Lore ed ibe me dicis preske omno savebla e savinda pri nia prizata skripto e mea fidel amiko.

De lore preske nulo nova saveskis pri lua ankore kelke misterioza personaleso, quankam dume sat multa Idisti havis l’okazono parolar kun il lor la semanal Ido-videokonferi, qui eventas reguloze ja de pos mayo 2020. Tamen, por literatur-amanti, la homo dil plumo es lo maxim importanta ed atencinda. Lo deduktebla (pri lua personaleso) tra la pagini lektata e juata es plu informoza e delektiva kam sika informi biografial...

Nu, pos tanta verki diversa-jenra da lu, semblas a me ke mankis kompiluro quala ica quan la lekteri nun havas avan la okuli. Kompiluro qua montras Partaka en lua elemento: voyajanta, konoceskanta nova homi e peizaji, adaptanta su a li, desinrinkanta su de situacioni kelka-foye embarasiva e

---

¹ “Introdukto”. En: *Voci Valenciana*. Quar poemi tradukita da Partaka. Poemi da J. Roís de Corella, Teodor Llorente e Partaka. Bilingua edituro ilustrita. Detaloza introdukto da Gonçalo Neves. Espinho: Editerio Sudo 2019. 55 p. [p. 4–32] (pdf-edituro) https://archive.org/details/voci_valenciana

komplikata, e aganta lo sempre kun subtil humuro e delicioza ironio.

La 56 anekdoti, sive kurta, sive longeta, qui konstitucas ica kolekturo, naracas real epizodi di lua vivo. Ofte pri voyaji, ma ne nur. Mem simpla vizito en medikal kliniko o spekto di ne-importanta televizion-programo suficas por krear texto surpriziva, qua kaptas l'atenco dal lektero ed igas lu sequar la naraco senhalte til la fino, por saveskar a quo abutos nova peripecio di Partaka. La verko, pluse, es tre adequata al moderna tempi, en qui preske omna homi hastas adhike ed adibe quale friskanta formiki. On ya povas lektar singla epizodo dum kurta pauzo, quiete e tranquile, nam olta dependas nek del antea nek del nexta, quo es tre komoda.

Singla anekdoto revizesis dal autoro e da me ipsa adminime du-foye. Dum ta revizado Partaka konfirmesis kom homo tre perfektigema e stilo-polisema. Anke me es tal, quo igis la procedo tre instruktiva e sam-tempe amuzanta. Quale en antea verki, Partaka uzas vorti ed expresuri fresha, por krear special efekti e por kontentigar sua kreemeso (videz la glosario). Tamen la stilo es klasika, tre pura ed agreabla. Yes, kara lektero, tu havas tota perlo avan la okuli. Nun juez e divulgez ol!

Gonçalo Neves

ME PRI ME

Se on demandus de me parolar koncize pri me ipsa kom Ido-skripto, me maxim volente dicus, ke me deskovris plura traiti komuna e grava en mea verki:

Unesme, me ne povas agar quale ordinara skripteri, qui kapablesas laborar private dum semani, monati o mem yari, ante finisar lia verki e prizentar oli al publiko. Tote kontree: kande me havas irga novajo, me bezonas quik publikigar ol e diskonocigar ol, yen pro quo mea tota verkaro, ed original e tradukita, unesme prizentesis pokope, sendajope, en nia publika Ido-forumi, e nur pose, omna parti kolektesis e juntesis til divenar integra libro, sive papera, sive “pdf”-a.

Duesme, la homi, qui aparas en mea Ido-verki original, esas prefere real e konocata: li ya existas od existis.

E triesme, yen ke me ipsa aparas ed esas protagonisto en mea original Ido-literaturo tilnuna. To esas tote ne-evitebla en mea hika verko, nam ol koncernas personal anekdotaro, ma ank en “Habemus LIA” ed “Evangelio segun Partakael”, yen ke me esas precipua protagonisto e ludas grava rolo.

Yen omno. Lo bona, se konciza, duople bona, ka ne?

PARTAKA

ESAR IMAGINANTA... APUDMARE

Olim, dum konversado kun lora kompano di me, ilqua reputeris pro sua evidenta grosiereso, semblis a me deskovreskar ke, dop ilua aparant absurdaji, celesas ul-grada veraji, quin on devas agnoskar. Yen nia olima interparolado, quan me ne ja obliviabas:

“Ka Miquel...?”, Jaime dicis pri altra kompano di ni. “Ne parolez a me pri lu! Quante pezoza e tedanta persono Miquel esas! Ni videz: ube trovesas la maxim granda profundajo maral?”

“Che Mariani, en Pacifika Oceano: la fosato di Mariani es profunda per 11.000 metri”, me respondis.

“Oke!”, Jaime duris. “Do, on sizas Miquel ye l’ kolo, on faligas il sur la surfaco dil fosato di Mariani e... PLOF!, apen un sekundo pose, il certe atingas fundo.”

“Kontree, me imaginas Enric”, Jaime adjuntis pri altra kompano, “esar feroce natanta cirkum enorma e terorigita sharko blanka.”

Ho!, me pensis: un-latere, maxim pezoza e tedanta kompano, ed altra-latere, kompano maxim atakema. Tamen, e malgre omno, me riskis:

“Ka tu anke imaginas ulo pri me, Jaime?”

“Ho, yes!”, il quik respondis. “Me imaginas tu esar quiete marchanta, e sam-tempe fumanta, sur la fundo dil maro... Plu tarde, tu emersas del maro fumante. Tua vestaro, kompreneble, nule humidigesis... To eventas proxim plajo, ube l’ publiko, dum regardar tala ceno ne-kredebla, montras granda astoneso... E tu salutas la publiko tale: “Quo eventas? Me esas Partaka.”

“E quon tu imaginas pri me?”, Jaume questionis.

E me, sincere, respondis “Nulo”, nam nulon ya me imaginabis pri lu. Tamen, me perfekte povabus responder:

“Me imaginas tu esar imaginanta... apudmare.”

KA FOXO? NULA PROBLEMO!

Kar amiki aventurema:

Ka vi savas quale agar koram foxo ne-amansita? Yen to quo eventis a me (kun mea spozino) en certena vilajeto:

Dum la krepuskulo, ni marchante arivis che izolita ermiteyo lokizita apud foresto. Subite, distante per tri metri dextre di mea dorso, men preterpasis bestio, quan me quik rikonocis, malgre ke me nul-tempe vidabis un de li, ecepte televizione e, forsan, en zoo-parko.

“Atencez, foxo!”, me klamis ecitit a mea spozo, qua esis marchanta kelke avan me.

“Ka foxo?”, el questionis astonita dum regardar la hundatra bestio qua, ta-instante, esis pasanta tre proxim el.

“Ho, yes! Atencez lua kaudo!”, me adjuntis konvinkoze.

E me, qua esas ya nule rurana, sed absolute urbana, komencis advokar la foxo per mea labii, quale on advokas hundo, por ke lu venez a me... Me sentis, e bone perceptis, la hezito dil foxo, qua mem avancis per plura pazi meadirecione, ma qua fine rezolvis haltar, quale se lu pensabus: “Ho, me ya esas foxo extraverta, ma ta kerlo traktas me quale hundo amansita.”

Lore, mea spozo klamis:

“Ne plus advokez la foxo, nam me timas, ke lu venos adhike e mordos ni!”

“Ka mordar ni? Ka tu advere ne sentas, ke omno hike harmonias?”, me dicis.

E la foxo, qua povabus celar su de ni, ma qua, vicee, decidabis montrar a ni sua bela kaudo, duris pazar adhike ed adibe, dum kelka minuti, ma omna-tempe avan nia surprizita ed emocigita okuli.

Ka foxo? Nula problemo!

STRANJA PAROLI EKIRAS MEA BOKO

Quankam me certe naskis oficale en València, chefurbo di Valencia-lando, me sempre timis esar vera exterterano. Voluntez atencar lo yena!

Vi omna, supozeble, experiencis to quo eventas, kande ni tenas ulo e ta ulo fugas accidentale de nia manui... Yen ke, se posibla, ni probas chasar tal objekto, mem per du o tri quika e rapida movi, ante ke ol tervenos, ka ne? Kelka-foye ni sucesas e kelka-foye ne, ma ni ya kustumas reaktar tale.

E nun, me questionas vi:

Quon vi dicas dum ke produktesas la chasado? Ka nulo? Kad “aye!”? Kad ula parolacho? Kad ulo altra?

Multa yari ante nun, me deskovris kun surprizo, ke, dum ke eventis tal fenomeno, stranja paroli esis ekiranta mea boko; ed omna-tempe la sama paroli...

Kande tandem me rezolvis naracar omno a mea spozino, yen ke, ye mea astoneso, me esis tote ne-kapabla riproduktar la stranja paroli, quin me tante ofte dicabis. Me do mustis vartar til ke, pos du o tri plusa okazioni, me sucesis lernar l'exakta paroli ekiranta mea boko. E lore, me fine povis transmisar oli a mea spozino...

Tamen, e maxim stranje, kande l' fenomeno repetesis, me konstatis, mem kun plu grand astoneso, ke ta misterioza paroli ne plus ekiras mea boko; e lore, me mustis vartar dum du o tri plusa okazioni til ke, tote spontane, olti retrovenis.

Ka vi prizus saveskar mea stranja paroli exterterana? Yen oli, unesme, tal qual me imaginas oli esar skribita, e pose, Idigita, por kelke pluklarigar la pronunco:

Yetz kApana hotz, Yetz kapa nahOtz o Yetz kapa na hotz.
(Yec kapa-na hoc, Yec kapa nahOc o Yec kapa na hoc)

E nun, kara samplanetani (?), voluntez responder a me:

Ka ta misterioza paroli memorigas da vi, ul-maniere, ula linguo vivanta o mortinta? Se yes: quon mea stranja paroli povus signifkar? Se no: de ube venas a mea kapo tal rarajo?

P@RT@K@

(Valenciano de Saturno :-)

KA KATRINA CITRONEK?

Yen ke, ye multa yari ante nun, dum mea fresha adoleco, me kustumis irar ensemble kun plur amiki, precipue saturday e sundie. Me profitez por dicar, ke me nul-tempe prizis la grupi, generale, e ke me preske sempre preferis agar sole o due kam grupe, ma to ya esas altra temo, qua nun advere nule koncernesas.

Nu, to, quon me quik raportos, eventis adminime quar-foye, kande, dum diferanta saman-fini, ni eniris diversa drinkerii, e me sempre probis komendar e gustar certena drinkajo, qua, malgre ofta reklameso, mem televizione...

“Me volas Katrina citronek.”

“Me regretas lo, ma ni havas nur Katrina oranjek.”

“Oke, do Katrina oranjek por me.”

E tale, pasable, omna-foye ed omna-loke:

“Ka vi havas Katrina citronek?”

“Ho, no! Ma ni havas Katrina oranjek.”

“Bone, do Katrina oranjek por me.”

Tamen, arivis la dio, kande tandem me sucesis, e yen exakte lo eventinta, quo sincere surprizis mem me ipsa e subridigis e ridigis mea amiki e anke la yuna servisto:

“Ka vi havas Katrina citronek?”, me ankorafoye probis.

“Ho, yes!”, la servisto respondis.

“Oke, do Katrina oranjek por me”, me quik komendis.

E, maxim evidente, li havis anke Katrina oranjek.
Nedicinde!

OLIM EN MEDIKAL ACEPTEYO

Olim, me subisis, dum plura monati, anxio-morbo e depreseso. Me nul-tempe experiencabis ulo simila e ne plus experiencis lo. Segun me, mea lora maladeso esis ne natural, sed produktita per la medikamento, quan mediko preskriptis a me por remediar ulo. Tamen, to ya esas altra historio, ve!

Lore, me kustumis glutar nula medikamenti, ne mem aspirini; ed altra-latere, me ne nur ne kustumas proximeskar a ne-konocati por babilar, sed mem respondas nur koncize, quankam afable, kande ne-konocati probas babilar kun me. Do, atencez ulo, quon me nul-kaze agabus, se me ne esabus sub la efekto da supozeble euforiiganta medikamenti, quin me esis glutanta por kombatar kontre mea anxio-morbo e depreseso:

Yen ke, pos kurta vizito en medikal kontoro, me esis ekironta, kande me vidis en l'accepteyo, apud la pordo duktant a la strado, plura personi sidanta sur plura stuli... Un ek ta homi esis 30-yara negrulo, *kuya vizajo esis partale karezata dal suno, qua esis eniranta tra la pordo ekireya...

E yen ke me haltis avan la tre serioza negro e questionis lu, maxim simpatioze, e ca-kaze per la hispana:

“¿*Qué, tomando el sol?*” (Ka tu sunizanta tu?)

Me obtenis nura gruno unsilaba kom respondo, ma mea euforio esis tante granda, ke me duris subridar admaxime, tote ne-senkurajigebla e tote ne-shanceligebla, kande me adjuntis, itere kun enorma simpatio ed audaco, dum frapetar amikale ilua shultro per mea dextra manuo:

“Te vas a poner moreno” (Tu ya brunekos)

E me adiris la strado, ube l’ suno juis me.

HUNDARO DI PURI (INDIA)

Yen ke, dum mea olima seĵorno tri-dia en l'urbo Puri, qua jacas an la litoro estala di India, e qua, se me juste memoras, konsideresas kom un ek la ok urbi sakra di ca enorma lando...

Me esis marchanta del treno-staciono, survoye a mea mikra e maxim chipa albergo an la litoro ipsa, kande, dum trairar sorto di granda placo ne-asfaltizita e prizentanta homi same marchanta omna-direcione, me observis ulo nule stranja ibe: yen ke pasable normal hundo jacas meze dil voyo, tote quieta e senmova, dum ke, segun semblo, lu esas repozanta e mem dormeskanta...

Yen ke, quale skribite, esis amaso de homi ped-iranta omna-sinse e, kompreneble, anke dure preteriranta la kushita hundo, qua esis duriganta sua tranquila siesto, sen jenesar mem da ti, qui sencese esis pasanta bruizoze apud lu. Omno sat normal.

Kad omno sat normal? Kande me jus parpreteriris lu dop lua senmova dorso, la hundo, quaze pikita per agulo, quik staceskis e komencis aboyadar a me kun atitudo maxim rara.

Ma pro quo a me!? Me tote certas, ke me nule tushis lu dum preterirar lu. Do, quo eventis? Quoniam la hundo ne povis vidar me, e me ne tushis lu (e pluse esis bruiso de pazi omna-

loke), me mustis konjektar, ke lu povis ofensesar da me nur pernaze. Ho, me ne likas oleo (hispana slangajo: me ne esas geyo), ma quo eventas hike? Ka forsan me esas la diablo ipsa e me likas sulfo?

Ye l' morga dio, ultra-kloke, ma sama-loke, do en tal enorma placo plenigita per bruisoza personi, me komencis audar akuta e maxim stranja aboyuri venanta de hundeto distanta, adminime, per 20 o 25 metri. E me ne povis kredar quon me vidis: ta hundo esis certe regardanta ME ed aboyadant a ME! Pluse, lu semblis absolute pavorigita dum kelke regardar me, quik abasar la kapo ed aboyar, retromarchar, rotacar, itere regardetar me ed itere akute aboyar, e retromarchar, e rotacar e mem celar su.

Ho! Ca-foye esis a me tote klara, ke l' hundeto nule povis flarar mea sulfo, nam, segun semblo, lu pavorigesis da ulo stranja quon lu esis vidanta che me. Ma qua rarajon lu vidis? Ka mea blanka pelo? Ka mea ocidental vestaro? Ton me sincere nule kredas...

Kad es posibla ke lu vidus enorma ed stranja aureolo cirkum mea korpo? Forsan. Se yes, to povus anke explikar la reakto dal unesma hundo, qua same povus vidir la rarajo, kande me preteriris lu...

E plu tarde nokteskis e, lor atingar la plajo survoye a mea albergo... "GUAU! GUAU!". Ho, no! Yen plusa hundo!

Tamen, nulo stranja eventis ita-foye, nam lu simple aboyis quale l' hundaro kustumas aboyar koram ne-konocati. Nula problemo!

Yen la difero. Yen la granda, l'enorma difero, ka ne?

KA GROSIERA REKLAMO SEXUAL?

Yen sat kurta e preske senimporta anekdoteto, quan me, tamen, nule povas nek deziras retrotirar ek mea memoruyo:

Dum ke mea kara spozino e me esis kune sidanta sur komfortoza sofao, heme, avan funcionanta TV-aparato, qua lore montris la kontenajo dil fako “Tele-texto” (TV-texto), quan el selektabis por informar su pri l’ dio-filmaro od ulo simila, me audis el dicar laute e hispane:

“Si follamos, le devolvemos el dinero.”

(Se ni futuos, ni retrodonos a vu la pekunio.)

Segun semblo, mea spozino lektabis certena reklamo aparanta che l’ TV-texto e, tote perplexigita, questionis me:

“Ma... quon ta reklamo signifikas? Me nule intelektas ol! Quon on anuncas ibe? Ka tu intelektas ol?”

E me, quaze retroveninta adsur la planeto Tero, respondis:

“Ka grosiera reklamo sexual ibe, karino? Ube tu lektis ol?”

E yes..., yen ke me serchis e quik trovis e lektis la mencionita reklamo, *kuya texto esis vicee la sequanta:

*** Si fallamos, le devolvemos el dinero. ***

(Se ni falios, ni retrodonos a vu la pekunio.)

Ol esis anonco da grava firmo, qua esis ofranta sua servi konsistanta en retrotirar amendi, e qua esis grantanta al posibla

klienti rekuperar lia pekunio, kaze ke ĉi fine mustus pagar amendo: “Se ni falios, ni retrodonos a vu la pekunio.”

MEA NOMO ARABIZITA

Sat multa yari ante nun, dum vizitar Egiptia, me ne ja esis koncianta, ke arabi ne povas juste pronuncar nia litero P (ol ne aparas en lia alfabeto).

Lore, dum babilar kun tre simpatioz arabulo, eventis la yena dialogo:

“Quale tu nomesas?”, il questionis.

“Me nomesas Partaka.”

“Ah, Bartaqa...”, il dicis subridanta.

“Ne Bartaqa, sed Partaka”, me korektigis.

“Ah, ya!, Bartaka, Bartaka...”, il repetis.

“PAR TA KA, kun P di Paris”, me insistis.

“Ya, ya..., Baris...”, il duris.

Lore, me kredis troviri la maxim lumifant ideo por ke il, arabo, tandem komprenez e pronuncez juste mea nomo:

“PAR TA KA, kun P di PA-LES-TI-NA.”

“Ah, ya!, Balestina...”, il klamis, dum durar subridar.

Maxim kordiale...,

PARTAKA

(Ah, ya! Bartaka, Bartaka :-)

EGIPTIAN BANANO

Kad ulo plusa pri Egiptia? Yen:

Dum mea 28-dia voyajo tra la lando dil faraoni, e precipue inter l'urbi Luxor ed Aswan, ad-sude, me recevis da plura pueri e fresh adulti la yena questiono, ma per l'angla:

“Ka vu prizas egiptian banano?”

“Kad egiptian banano?”, me dicis ye l'unesma foyo.

“Ho, yes, egiptian *cock* (peniso)!”, on klarigis a me.

“No, danko!”, me respondis afable, dum durar mea voyo.

Tamen, esis puero, admaxime 15-yara, tre vivaca e, segun semblo, sat experiencoza, kun qua me pasis kelka hori ek mea tempo, pro ke il, komence, montris a me sua intereso pri amaso de kozi, ecepte sexuo...

Ni mem inter-renkontris plura-foye ye l' sama dio...

Til ke, ye un ek ta foyi, subite e kun granda simpatio, il komencis dicar a me' omno quon il esis pensanta e deziranta facar kun me ye nivelo sexual: il ya sparis nula detalo, lor explikar quanta plezuron il produktos che me...

Kande, pos mea afabla refuzo e ri-refuzo, il fine semblis komprenar, ke nulon tal il facos kun me, il rezigneskis ed itere surprizis me per la sequanta nova ofrajo:

“Oke! Oke! Me ne futuos tu; tu futuez me!, ka?”

“Ka tu ne ja komprenis?”, me respondis. “Me nule prizas viri, sed mulieri, por sexuagar.”

Kande il parkonvinkesis da me relate la ne-utileso insistar pri sua sexual ofraĵi, yen ilua maxim astoniganta, ilua lasta ed ultima, plusa komento:

“Ho! Quante me regretas, ke mea amikulo Hassan maladeskis nun-tempe! Kaze ke Hassan esus hike, koram tu, tu ya nule sukcesus refuzar il...”

“Kad il es tre bela?”, me questionis.

“Yes, il es belega e tote ne-rezistebla”, la puero dicis.

Desfortunoze, me ne havis la chanco konoceskar Hassan...
Ka se me konoceskabus il, me “konoceskabus” il?

Ma quon NI facis a ta pueri? Ka nulo altra en lia kapi?

AVINO KUN BEBEO

Barcelona... Somero... Posdimezo... Varmeso...

Me marchas survoye a mea hemo...

Me vidas, surstrade, siorino shovanta, e milde duktanta sur la trotuaro, tipal bebeo-transportilo...

El marchas avan me, distante per kelka metri, e, dum ke me komencas proximeskar ad el, me observas el...

El ne povas esar matro dil bebeo, sed forsan avino...

El aspektas esar 60- til 65-yara siorino; tamen, el aspektas kom vivaca e vigoroza muliero, havanta grosa e ferma gambi e brakii. Nul remarkebla oldesko...

De pos ica punto, voluntez lektar l'Ido-tradukuri nur por komprenar (se necesa), ma plez atencar, precipue, l'original versiono por **KOMPRENAR**...

Ankor distante per plura metri de elua dorso, me **PENSAS** per exakta vorti: "*Mira, una senyora FRESCA!*" (Regardez! Yen vigoroza siorino!)

Pose, dum ke me preterpasas el, me salutas el, **PER PENSO**, maxim afable e simpatioze: "*Hola, donya FRESQUI!*" (Hola, siorino vigoroza!)

E jus pos devancar el, me **AUDAS** elua voco, qua dicas hispane (sempe per exakta vorti):

“¿*Tienes FRESQUITO, cariño?*” (Ka tu sentas koldeteso, mea karo?)...

Ton audinte, me turnetas astonate mea kapo, ed observas okul-angule, ke ta muliero shirmeskas la tenerega bebeo jacanta en lua vehileto...

Ka sorto di telepatio?

Ho, yes! Somero... Posdimezo... Varmeso...

KATALUNI E POLONI

Forsan, vi ne ja saveskis, ke la kataluni nomizesas “polacos” (poloni), adminime da lia vicini, l’aragonani, qui, segun mea konjekto, inventis tal surprizanta surnomizo. Me nule kredas, ke to relatas la fakto, ke amba populi, olta di Katalunia ed olta di Polonia, veneracas Nigra Virgino: elta di Montserrat ed elta di Częstochowa rispektive. Supozeble, la nuna aragonani, qui expresas su precipue per la kastiliana, dicas tale por referar al fakto, ke lia “stranja vicini” parolas linguo “tre stranja e ne-komprenebla”...

Nu, yen ke, sat multa yari ante nun, vehante per automobilo tra Aragon, ni astoneskis kande, dum enirar Katalunia, ni perfekte povis vidar e lektar to quon onu skribabis, katalun-lingue, che la tre granda e verda plako inter-regional ipsa:

*** *BENVINGUTS A POLÒNIA!* ***

(BONVENEZ ADEN POLONIA!)

Nur detaleta:

Forsan, oportabus forpozar tal astoniva bonveno per kelka kilometri, nam, anke nia kara vicini, l’aragonani, expresas su omna-die per “ta stranja linguo”...

Fakte, alonge l'estala parto di Aragon, anke parolesas la kataluna (o "la polona", segun-vole :-)

Do, kataluni ed aragonani, sam-grada poloniani.

DUM LEKTAR ED AUDAR SAM-TEMPE

Existas maxim surprizanta fenomeno, quan me kustumas experiencar, preske sempre, dum ke me lektas e sam-tempe audas funcionanta radio- o TV-aparato... Pos apen kelka minuti di deslauta lektado, me lektas ed audas, sam-instante, certena vorti...

Ul-foye, tal vorti esas exakta ed absolute simultana...

Altra-foye, nur preske exakta, oli diferas en la tempo per apen du o tri sekundi, admaxime...

Ta fenomeno nule relatas maxim komuna vorti, nome prepozicioni, konjuncioni, pronomi, edc. (omna-kaze, ton me ne kustumas atencar), sed irga vorto existanta, quan on povas imaginar...

Lasta-tempe, me povis remarkar, ke l' fakto produktesas ne nur dum ke me lektas, sed anke dum ke me parolas, e mem dum ke me pensas...

Ta shokanta fenomeno eventabas a me ja multa-foye...

Voluntez atencar, kom simpla exemplo, un ek ta kazi:

Me esis spektanta filmo televizional, ma me balde sentis, ke ol esos nule interesiva, e do me rezolvis lektar jurnalalo...

Kustumale, me havas nul aparta deziro od intereso regardar reklamaji ofranta sexu; tamen, ta-die, pro simpla kuriozes, me komencis lektar longa listo ek oli...

Pos kelka minuti, precize kande mea fingro esis tushanta l'unesma vorto di un ek ta reklamaji, mea cerebro recevis olca quaze stereofonale, nam, absolute sam-tempe, tal vorton me audis che l' filmo televizional...

Yen la vorto quan me lektis ed audis tote sam-tempe:

***** Wendy *****

Kad ula expliko racionoza? Me nule kredas pri hazardo.

TENISALA STERNUTO

Esas vicino di me (mez-evanta vicinino, me konjektas), qua sternutas pasable ofte e violentozege...

Lua sternuti esas maxim audebla ed spektaklatra, se on trovesas en la koqueyo di mea domo...

Ma tante forta li esas, ke me surprizis me ipsa, kande me komencis respondizar laute, e tote spontane, singla ek lua violentozega sternuti, per tipal klamego tenisal: “NOOO!!!”

(Kompreneble, ne tante laute, ke me povus audesar da ulu).

Kustumale, ni omna sternutas, adminime, du-foye, preske intersequante... Tamen, e maxim astonive, til nun, me havis nula chanco “kantar duopla kulpo”² a mea vicino. Me ne savas ka lu advere ne ri-sternutas, o ka lu lansas maxim prudente e desforte sua duesma sternuto por ne “faliar ol” en la skopo evitar la mencionita, e certe timenda, “duopla kulpo”...

Mea estimata e sufranta spozino dicas a me, ke me ne tante konvinkesez, ke mea “NOOO!!!” audesas da nulu...

Me kredas, ke me ne klamas tante laute, ma, kaze ke el esus justa (e ke mea vicino havus simila humuro-senso kam olta

---

² “kantar duopla kulpo”: hike l’auto-ro parodias la Hispana expresuro *falta doble* (“duopla kulpo”), uzata en teniso, kande la ludero qua lansas la baloneto kom unesmo lansas adexter la ludo-agro ne nur l’unesma, sed anke la duesma baloneto. (Noto dal redaktero).

mea), me ya esas pronta askoltar irga-die, tra l' fenestro di mea koqueyo, la vivoza e McEnroe-atra protesto da mea vicino, pos un ek lua violentozega sternuti, sequata da mea quika “NOOO!!!”:

“MA PRO QUO NOOO...?!!! TA STERNUTO ENIRIS LA LUDO-AGRO!!!”

KA PARTAKA? NULA PROBLEMO!

Kar amiki aventurema:

Recente, me ja informis vi omna pri l' fakto, ke me ya esas aparte urbana e nule rurana, ka ne?

Forsan, adminime por ti, qui habitas certen arei rural, to quo eventis a me multa yari ante nun, es nula rarajo; tamen, me ne ja sucesabas parklozar mea boko pro l'astoneso...

Me esis sejnanta en l'urbo Irún, en Baskia...

Esis sundio dimeze, e la dio esis honorizanta sua nomo...

Me esis promenanta en la cirkumajo dil urbo, dum juar ta belega e sunoza jorno...

Yen areo nur mi-urbana, ma havanta domi e mem edifici, chouseo triesma-ranga e mem plusa voyi anke asfaltizita...

Subite, ulo igis me turnar la kapo ad-dextre... E quon me vidis? Distanta per du o tri metri, preterpasis me stranja kreuro marchanta du-pede, qua regardetis me okul-angule...

Tal kreuro semblis a me esar sorto di lacerto, alta de 20 o 30 centimetri, kalmoze marchanta per sua dopa gambi, aparte muskuloza: un_du, un_du, un_du, un_du...

Lu havis anke du brakieti, ma advere tre mikra e forsan ne apta por marchar... Kurta e levita kaudo... E la vizajo..., la vizajo... Me sincere ne tote povas deskriptar ol, ma ol certe

surprizis me, e me ne oblivias ta nigra okuleti, qui regardetis me... Quon me lektis che oli? Kad inteligenteso e mem ironio? La regardo del kreuro esis quaza “Atencez quon me sucesas agar! Ka surprizita?”

Til nun, me vidabis lacerti marchanta du-pede, ma sempre televizione, e sempre por kurar, fugar, pavorigar enemiko, edc... Tamen, ca-foye me vidis lacerto promenanta du-pede e maxim kalmoze...

Nula hasto. Nula enemiko. Nula danjero...

Ka lacerto terana od exterterana? Ka koboldo?

Pro quo tal kreuro rezolvis montrar su a me senpavore?

Pro quo lu ne celis su pro la proximeso di monstra homo?

Pro quo ta koboldo, ta hometo, qua aspektis tante frajila, semblis timar nulo? Nulo: nek hundo, nek kato, nek rato...

Quankam, segun kustumo, me titulizabus ica artiklo tale:

** Ka lacerto promenanta du-pede? Nula problemo! **, ca-kaze, me permisio a la stranja kreuro ipsa titulizar ol:

** Ka Partaka? Nula problemo! **

UNESMA DIO, UNESMA PUNISO

Olim, pos ke me rezolvis aceptar l'afabla invito soldateskar, dum plu kam longa yaro, quan me recevis del armeo hispana, mea bona e tre prudenta patro konsilis a me:

“Nule suciez, filio! Tu simple devas ne atencigar tu ipsa. Yen omno. Agez tale, e tu ya havos nula problemo!”

Me pensis: “Ho, yen maxim bona konsilo, ma... quale’ agar por sucesar prie?! Ka posibla?”

E yen to quo eventis, en la kazerno, dum mea unesma dio kom soldato:

Quoniam jus arivabis nova grupo de novici, on esis aparte strikta lor nia unesma vekigo matinal...

Me esis dulce dormanta, kande, subite, ye 7 kl. od 8 kl., ulu komencis suflar sorto di trumpetacho stridanta, ed omnu quik levis su, vestizis su ed ekiris la dormo-chambro maxim rapide...

Anke me, kompreneble, ma me koncieskis ke, pro mea lenteso, me iros ad-extere kom lasta ed ultima homo...

Tamen, me sincere ne judikis, ke mea tardeso esos tante remarkinda... Ho, me agabus plu saje, kaze ke me decidabus ne ekirar la dormo-chambro, e celar me sub la lito o mem interne di mea metal armoro...

Ma pro quo agar tale? Kad ula problemo...?

Yen to quon me trovis, jus pos ekirir la dormo-chambro, sur la grandega korto dil kazerno: 400 o forsan 500 homi stacas ibe, omni senmova, silencoza e maxim bone rangizita...

E lore, del korto-centro, basa-ranga oficiro salutis me, serioze e reguloze, e dicis a me laute per la hispana:

“¡A sus órdenes, mi general! ¡Todas las compañías están formadas!” (Ye vua imperi, mea generalo! Nia omna kompaniani stacas hike!)...

E pose, lu adjuntis pri me:

“¡Hostia, y encima es uno de los nuevos!” (Ho, e pluse, il es un ek la novici!).

E yen, kara patro, ke me recevis mea unesma, nur mi-grava, 8-dia puniso... Unesma dio, unesma puniso.

Me ya aceptis olca pro mea bona kordio, ma me esas, kom generalo, ta qua devis punisar tal oficiracho...

Ma quale' audacis simpla oficiro basa-ranga parolar a me direte? Kad on ne docis a lu kondutar segunregule?

Ed ultre, quale' lu audacis simple Vu-dicar a me, vice dicar a me “Vua Ecelenco”!?

***Generalo Ido von PARTAKA

OLIM EN MEA KAZERNO

Kad ulo plusa pri mea longa yaro en l'armeo? Yen:

Olim, dum mea tempo kom soldato en la hispan armeo, me experiencis ulo en mea kazerno, quon me ne ja sucesabas komprenar, nek obliviar...

(Voluntez pardonar a me pri la rolo quan me ipsa pleas!)

Ta-die, sur la korto dil kazerno, on igis kompleta kompanio, preske 100-homa, marchar dum sat longa tempo, ma sen pazar, to es, marchadar, ma sen avancar...

Un, du. Un, du. Un, du. Un, du...

Pos marchado kin-minuta, me, qua esabis plasizita kom lasta homo dope e dextre, komencis observar stranja fenomeno: omna homi quin me povis vidar de mea plaso (35 homi, cirkume) esis marchanta absolute diferante de me... Kande me esis apoganta mea sinistra pedo, li omna esis apoganta sua dextra pedo. To esis tante evidenta, ke nia serjento klamis a me:

“He, tu! Ka tu ne vidas, ke tu mismarchas? Korektigez!”

“Pardonez, mea serjento, ma mea marchado justesas: la duopligo dil tamburo-frapado korespondas kun la sinistra pedo, ka ne?”, me respondis respektoze.

“Ne dicez radotaji e korektigez tua marchado! Quik!”, il imperis.

Amuzate, me saltetis komike e quik chanjis a desjusta marchado...

(Parenteze: to omna memorigas da me mi-espritajo, mi-realajo relatanta la fiereso di certena matro pri sua filiulo, elqua, dum la publika ceremonio en qua plura mili de homi juras ensemble defensar la standardo, e pos ke superioro imperis ulo quik obedienda da li, klamis fiere:

“Ka vi vidis lo? Omni eroris, ecepte mea filio!”)

Nu, me durez per dicar, ke nia serjento rezolvis haltigar la marchado “por kelke repozar”, ma ol balde iteresis.

Un, du. Un, du. Un, du. Un, du...

E yen ke, pos marchado apen kin-minuta, ne-kredeble!, la stranja fenomeno eventis itere...

“He, kerli! Vi omna mismarchas! Atencez la tamburo e korektigez la marchado! Quik!”, la serjento imperis.

Ha, no! Ca-foye, me nule mustis “korektigar” mea justa marchado...

Tre stranja fenomeno, ka ne? Advere tre stranja.

BAZALA LINGUO INTERNACIONA

Ula-foye, ula-loke en maxim profunda ed estal Turkia...

Dum ke me esis admiranta belega peizajo, situita proxim la rivo di famoza e historial fluvio (me sincere ne sucesas memorar ka Tigris od Eufrates), proximeskis a me viro, qua, simpatioza e babilema, pos introduktir su, montreskis granda intereso raportar a me pri irgo quon on povus admirar de ibe...

Quankam il ne riskis agnoskar lo, me quik konjektis, ke il esas kurdo; kurda turko...

E malgre ke ni ja esis parolanta ed interkomprenanta en la turka senprobleme, il komencis apogar sua expliki per l'omnatempa ed omnaloka "bazala linguo internaciona"...

Lore, pos kelke referir al fluvio, il indikis a me sat fora edificio, il adoptis maxim respektoza, ceremonioza e preske teatral mieno, voco e posturo, ed il dicitis:

"ALLAH"...

Nia amiko, evidente, indikabis a me moskeo.

Pose, il indikis ancor-foye altra fora edificio e dicitis:

"hastaNE"...

Ed il quik pozis sua manui an la ventro e fingis kriar pro doloro, per maniero maxim teatral e senpauza:

"Ay!, ay!, ay!, ay!, ay!, ay!, ay!"

Kaze ke me ne komprenabus la vorto “hastaNE”, me esas certa, ke me quik intelektabus ilua intenco, danke ilua tote efikiva “bazala linguo internaciona”...

Ne-dicinde, do, e maxim evidente: hospitalo.

EXTINGAR STRADO-LANTERNI

Ka vi ja lektabas od askoltabas pri stranja fenomeno, qua partale konsistas ek extingar, tempope, kelka strado-lanterni, sub qui on es marchanta, sen interveno-volo dil marchanto?

Tal fenomeno certe existas, ed ol mem havas tre konkreta nomo, adminime en l'angla ed en la hispana...

Se vi deziras informesar pri to per l'angla, voluntez serchar per la sequanta vorti: *street light interference*. (Mem existas expresuri, quala *SLI* ed *Sliders*).

Hispane, la fenomeno nomizesis *apagafarolas*, to esas, “ta/ti qua/qui extingas strado-lanterni”.

Me ipsa, de tempo a tempo, extingas strado-lanterni...

Ton me deskovris, amaso de yari ante nun, en London (Anglia), danke misalaro, quan me recevis dum retrovenar vespere a palaco (Buckingham Palace, kompreneble)... :-)

Kande me esis marchanta proxim la Parlamento, eventis stranjajo, qua eventabis anke en l'antea dio, e qua ca-foye igis me haltigar mea pazi:

La strado-lanterno, sub qua me esis pasanta, extingesis itere, dum ke me preteriris ol...

Me quik povis deskovrar pro quo to iterisis:

Proxim la strado-lanterno esis semaforo, e singla-foye kande olca esis chanjanta de reda a verda koloro, anke la lanterno esis chanjanta de acendita ad extingita, o de extingita ad acendita, kande inverse. Simple.

Tamen, de pos lore, e danke ta misalarmo, qua certe agis kom atencigilo, me ya povis konstatar, ke me advere experiencias ta stranja fenomeno:

Tempope, la strado-lanterni, sub qui me marchas (sempre olci e nul altra) extingesas, e kande me kelke foriras, oli ri-acendasas. Nula konkreta expliko. Me agas nulo por ke to eventez: to simple eventas...

Kande mea spozino komentis “mea teorio”, ni saveskis ke anke un ek mea bofratini “extingas strado-lanterni”, ma elca, pro timo, nul-tempe audacabis dicar irgo prie...

Mea bofratino raportis, ke vehante per automobilo kun amikino di el, e dum informar elca pri la fenomeno, quan el e me experiencias, eli eniris longa tunelo, *kuya tota lanternaro subite extingesis...

“Me savas ke to eventis hazarde, ma...”, el naracis.

Ka hazarde? Nula hazardo, karino. Nula hazardo. Ho, me do esas modestega extingero diletanta!

Ka vi povas kredar, ke mea bofamiliarino tante pavoris, ke el mem ne audacis lektar artiklo, quan me rekomendis ad el, e

qua informis pri omno relatanta ta stranja fenomeno, inkluzite tal sorto di general extingo, quan el experiencis?

Mealatere, me adjuntez nur, ke ulo chanjis, sive che me, sive che la strado-lanterni, nam, ja de kelka yari, me ne plus extingas li... Nula extingo, pos sata yari kom extingero.

Ka l' fenomeno retrovenos?

Ta, qua ekiros kom ultima, extingez la lumo!

KA L'ANGLA... LINGUO INTERNACIONA?

Yen ke, dum certena periodo di mea vivo, me mustis rezidar en Anglia kun ulu havanta idioma latinida kom linguo matral. Ilua nomo esis Nino, ma me nomizis lu Mino, e vi quik komprenos pro quo...

Il preske sempre esis ebria. La skarsa okazioni, kande me povis vidar lu nule alkoholizita, lu esis tote altra: lu montris su kom tacema, timidega, quaze ne-existent. Tamen, kande lu esis ebria, ho!, me spektis nulo simila en mea vivo! Me mem konjektis, ke Mino bone povus esar la famoza katen-masho perdita dil homal evoluciono...

Kande me konoceskis Mino, il esis rezidanta en Anglia ja de adminime 17 yari... E yen l'unesma frazo da lu, qua certe men astonegis:

"Today is my britishday" (vice "Today is my birthday").

Me konvinkesas, ke vi omna simpatios definitive l'amiko Mino, kande me naracos to, quon lu dicis a me, pos ke me probis emendar ilua eroro... E vi prizos Mino, ne tam multe pro lo dicita, kam pro dicir lo a me, ad ulu korektigema qual me:

"Shut up! I don't like teachers in my life!"

(Tacez! Me ne prizas docisti en mea vivo!)

E nun, me simple repetos vortope la diskurso, quan me askoltis tanta-foye, ke me retenas ol en mea memoruyo tal qual ol esis. Me probos skribar juste per l'angla, quankam me certas, ke Mino ne savis skribar per ol. Tamen, me preferas konservar tote ne-tushita la linguo, quan il parolis, pos longa-tempa rezido en Anglia...

Vi imaginez to omna kom sorto di monologo violentoza da ulu qua, maxim ebria, e per rauka vocacho, mem vekigas altru (me) de lua siesto, por ke l'altru (me) askoltez ankor-foye lo yena::

“What you think(kh), me drunk(kh)? Me no drunk(kh), me happy!” (Quon tu pensas, me ebria? Me ne ebria, me felica!).

Ed apen kelka sekundi plu tarde:

“What you think(kh), me drunk(kh)? Maybe, with my fucking money, no with your money, because me is me, myself, and me never change!” (Quon tu pensas, me ebria? Forsan, per mea merdoza pekunio, ne per tua pekunio, nam me es me, me ipsa, e me *nevre chanjas).

“And shut up, plus this! Fucking bastard!, you know? No you is bastard, people is bastard! Fuck off! Fuck off!” (E tacez, pluse! Merdoza bastard?!, tu savas? Ne tu es bastard, homi es bastard! Onu stekez en lia truo! Onu stekez en lia truo!)...

Yen, do, kazo advere extrema e maxim anekdotal e partikular, ka ne? Tamen...

Ka l'angla... linguo internaciona?

OMBRO FUGEMA

Dum mea ne tro fora seĵorno en Paris (Francio), me experiencis stranja sonĵo...

Ma..., kad ol esis advere sonĵo, o realaĵo?

Dumnokte, en mea kustumal dormo-chambro, me ya “vekabis” multa-foye havante l’impreso, ke me vidis ulo stranja ibe... Forsan ombro fugema od ulo simila, quo fakte responsabus ul-maniere pri mea tote ne-espektita “veko”. Ma me devas konfesar, ke me nul-tempe sukcesabis vidar tala stranĵaĵo...

Tamen, en Paris, kande me “vekigesis”, me quik regardis vers altra loko, kam olta quan “supozeble me devis regardar”... E lore, me vidis sorto di ombro homatra, maxim rapida e fugema, qua esis movanta del pordo ad angulo di mea chambro, e del angulo al pordo (tale tri- o kvar-foye), dum ke me, triumfanta, regardis ol kurar ad-hike ed ad-ibe, ed indikante l’ombro per mea fingro, me esis klamanta:

“T’he vist! T’he vist!” (Me vidis tu! Me vidis tu!)...

E lore eventis...

Del ombro fugema e homatra (ca-foye apud la pordo), me vidis ekirar mikra punto di lumo, qua quik avancis e venis direkte a me, dum ke me komencis kriar tote pavorigita:

“Ay!, Ay!, Ay!”...

Yen ke, adminime, mea kriado esis absolute real, nam me ya vekigis per ol plura personi...

E yes: maxim probable, me esis nur sonjanta, ma...

Ka vi nul-tempe lektis od askoltis pri la stranja fenomeno “vizitanti di dormo-chambro”? De-ube venas tal vizitanti? Quale li eniras onua dormo-chambro?

Forsan, la punto di lumo (l’ombro homatra) eniris mea korpo e fugis ad-extere tra olca...

E mem plu desquietiganta:

Forsan, l’ombro ne nur ekiris la dormo-chambro tra mea korpo, sed anke enirabis olta tra olca...

OLIM EN AUTOBUSO DU-ETAJA

Olim, dum mea tempo en London, me eniris autobuso du-etaja, qua haltigesis che sua unesma e precipua halteyo...

Nokteskabis, e me renkontris plusa obskureso interne dil vehilo, ube me vidis apen kin o sis personi...

On haltigabis anke la motoro dil autobuso, ed omno ibe esis tranquilesa, silenco ed obskureso...

Me facis al duktisto, angla-lingue, tre kurta questiono pri "Trafalgar Square"...

Me rezolvis acensar l'eskhalero duktant al supra etajo, e me sideskis maxim avane e sinistre...

Esis nulu ibe, e me renkontris mem plu densa obskureso, se posibla...

Ulu enirabis l'autobuso quik pos me...

Kelka sekundi plu tarde, de mea du-etaja poziciono, me audis pazi acensanta l'eskhalero...

Ulu ne nur atingabis "mea teritorio", sed mem audacabis sideskar anke maxim avane, ma dextre, proxim me...

Ton me nule prizis, e me pensis: "Ho! Granda esas la mondo! Pro quo ico eventas?! Pro quo?!"...

Subite, meze dil silenco e dil obskureso, me audis la voco di mea vicino, qua questionis me, direte e vortope, pri lo yena:

“*Que ets català?*” (Ka tu es kataluno?) ...

Tote surprizita, me ne povis kredar to, quon me audabis, ma, pos eterna sekundo, me respondis:

“*No exactament*” (Ne exakte).

(E me pozis aparta emfazo, dum pronuncar la lasta “t”, quan la kataluni ne pronuncas)...

“*Ah, valencià!*” (Ha, valenciano!), klamis l’altru, qua quik intelektabis mea intenco...

Plu tarde, me questionis mea vicino, yuna e simpatioza katalunulo laboranta en farmo-domo, norde di Katalunia:

“Ma... quale’ tu sucesis deskovrar mea matro-linguo, tote senhezite, per nur mea kurta questiono al veturisto?”...

“*Oh, això es nota!*” (Ho, to perceptesas!), ilu respondis kun plena konvinkeso.

HUNDI DICAS “WAU!”

Me ja raportabas pri fenomeno, quan me experiencias pasable ofte: dum ke me esas lektanta irgo, se sam-tempe esas funcionanta radio- o televizion-aparato, yen ke me lektas ed audas la sama (o tre simila) vorto, absolute sam-instante; kelkafoye, pasas apen 3 o 4 sekundi inter la vorto lektita e la vorto audita...

Se tal fenomeno produktesabus nur ulafoye, me ipsa pensabus, admaxime, ke lo eventinta esis simpla hazardo e nulo plusa; tamen, olua ofteso pensigas da me, ke ol eventas pro ulo ed/o por ulo, sive grava, sive ne, me ne savas...

To omna por dicar a vi, ke, ne tanta tempo ante nun, me itere experiencis la fenomeno, ma, ca-kaze, ol esis mem plu surprizanta ed amuzanta kam kustumale, nam to, quon me lektis ed audis, absolute sam-instante e quaze sinkronigita, esis lo sequanta: “wau!”...

Me esis lektanta, che nia Ido-forumi, la frazo “hundi dicas wau”, kande, dum lektar la vorto “wau”, me klare povis audar un “wau”, veninta de la strado, til lore silencoza, e produktita da hundo aboyanta, qua, por mea surprizo ed astoneso, dicis nur un “wau”: precize, kande me lektis “wau”.

Wau!! Ka hazardo?

AUTOSTOPO EN NEDERLANDO

Yen ke, mili de yari ante nun, me tre multe travoyajis Europa per autostopo...

Olim, pos ke me vizitis Amsterdam (Nederlando), me rezolvis ekirar ol, malgre ke nokteskabis, e do me probis durigar mea voyajo dumnokte...

Se me juste memoras, pos ke me iris pede tra l'urbo, me fine arivis an sorto di voyego od autostrado...

Tamen, esis nula lumo ibe, esis nigra nokto (2 kloki), esis interdiktata autostopar sur autostradi, esis pasanta preske nul automobili, mea hararo esis longega e mea dorso-sako preske plu alta kam me ipsa...

Lore, balde (fakte, tre balde), yen ke un ek ta poka vehili voyajanta ta-kloke haltis apud me, malgre omno...

Mea surprizo augmentis admaxime, pos ke me konstatis, ke l' sola homo en l'automobilo esas yuna e bela muliero evanta, forsan, inter 30 e 35 yari...

Per l'angla, el questionis me ad-ube me iras, e pose, el facis a me nur un plusa questiono ante aceptar me:

“De qua lando tu venas?”

“De Hispania”, me respondis.

“Adavane, amiko! Me parolas anke la hispana.”

E tale, interkomunikante per la hispana, ni voyajis, dum sat multa kilometri, e sen problemi irga-speca, til ke nia voyi bifurkis: el duris survoje al urbo Utrecht (se me ne eroras nun), e me preferis durar autostopar per restar itere sur autostrado tote lumizita, ca-foye, ma same vakua...

Tre admirinda muliero, ka ne? Me multe admiris el.

VADE RETRO, SATANÀS!

Olim, me invitesis, da amikino di me, vizitar vilajeto en nordal Katalunia e seĵornar en enorma ed izolita domo rural, sorto di farmo-domo...

Balde nokteskis, e kin personi ed un bestio (kaze ke me ipsa kontesas kom persono) esis en la manĵo-chambro...

Dum ke ni komencis supear, la bestio, yuna hundo nigra, *kuya nomon me ne ja obliviabas, “Fum” (Fumuro), esis jenanta ni omna per sua poke oportuna e senfina entuziasmo...

Vi ya komprenos lo, se me dicas a vi, ke “Fum” kondukis kom aparte yuna e ludema hundo, quale ti, qui mem saltas e kisas onua boko, kaze ke on ne prontesas evitar lo.

Me nule prizas jenesar kande me manĵas, e me probis omno por komprenigar lo dal nigra hundeto: me grondis quale hundo minacanta, me fingis iraco, dum klamegar a lu, “*Prou! Veste’n!*” (Haltez! Forirez!), ma tote vane...

Fumuro duris e duris jenar...

Lore, subite, me ipsa haltis e komencis pripensar lo yena: ica vilajeto..., ica enorma farmo-domo izolita..., tal atitudo dil hundo..., lua nigra okuli brilanta..., tal brilanteso che lua okuli..., tala okuli..., TALA OKULI...

E pose, dum ke me duris regardar maxim serene l'okuli di la bestio, qua ta-instante esis distanta per tri metri cirkume, me agis ulo surprizanta mem por me: me krucigis mea indiko-fingri e dicis a lu:

“Vade retro, Satanàs!” (Forirez, Satano!)

Ho! Quon me facis e quon me dicis!? La bestio quik reaktis per jemeskar e retromarchar tote konfuza...

To esis tante impresanta ed efikiva, ke altri an la tablo, dum ridegar, anke konstruktis kruci per sua indiko-fingri e montris oli al hundo atingante simila rezultajo: la bestio, maxim konfuza, esis sempre plu jemanta e retro-iranta...

E tandem, ni sucesis supear en paco. Amen!

KA TESTO DI JEHOVAH? NULA PROBLEMO!

Kun mea maxim granda respekto al Testi di Jehovah, same kam ad irg altra religiani, se pacoza, yen mikra anekdoto eventinta, quale kustumale, multa yari ante nun:

Dum ke me esis promenanta en parko di Barcelona, yen ke proximeskis a me fresh adultulo, qua, pos introduktir su kom Testo di Jehovah, komencis parolar a me pri religio, generale, e pri Jehovah e Lua Testi, konkrete...

“Pro ke Jehovah bla, bla, bla, e ni omna bla, bla, bla, por ke tal dio bla, bla, bla, e lore bla, bla, bla”, il diskursis...

“Jehovah es omna-loke, e Lu nun regardas ni”, il duris.

“Ho, yes! Lu es omna-loke, mem hike, nun”, me dicis.

“Yes”, la Testo konsentis.

“E sub irga formo”, me adjuntis.

“Ho, yes! Kompreneble!”, la yunulo asentis.

“Oke! Me esas Jehovah”, me anuncis grave e solene.

E quoniam la yuna Testo nule reaktis pos mea revelajo, me klamegis ad il, per mixuro de iraco di Deo e severeso militarista:

“*¡FIRMES, COÑO!*” (FERME!)

E lore...

Nu, tal anekdoteto advere eventis, ma, ne-dicinde, la finon
me nur imaginis...

Me ya esas fola, ma ne tante fola...

Do, ne veresas, ke me revelis ad il mea identeso ^ ^

Ka Testo di Jehovah? Nula problemo!

DUOPLA SINKRONAJO E DUOPLA PLUSAJO

Yen ke, olim, me experiencis ne nur simpla, sed mem duopla sinkronajo, quankam ol similesis plur altra, pri qui me ja raportabas...

Dum lektar mesaĵo sur la skreno di mea komputatoro, me audis (de funcionanta TV-aparato) e lektis, tote sam-tempe, unesme la vorto “filozofio”, ed un minuto plu tarde, la vorto “Italia”. L’unika difero esis la linguo, nam me audis amba vorti en la kataluna, dum ke me lektis li en Ido...

Ed ultre to, la mesaĵo, quan me lektis, esis pasable kurta.

E nun, yen kelko diferanta e mem plu impresanta: la mencionita duopla plusajo...

Tempope, dum lektar, mea spozino questionas me pri kelka vorti, quin el ne konocas: precipue vorti kastiliana. Quankam me preske sempre konocas tal vorti, nur kelka-foye me savas exakte definar li...

Olim, tote ne-expektite, dum ke ni esis en la koqueyo, me komencis serchar en mea mento ula vorto, pri qua el questionus me, se el renkontrus ol dumlekte...

Me nul-tempe agabis tale. Pro quo ta-die? Me ne savas.

Me trovis vorto qua esabis *nevre pronuncata inter el e me, e me questionis el pri olua signifiko...

Quale previdite da me, el ne ja lernabis ta vorto...

Kelke plu tarde, exter la koqueyo, el esis lektanta libro, kande... Yen ol! Yen la vorto, nul-tempe aparinta inter ni, quan me pensabis, e pri qua me questionabis mea spozo, apen dek minuti ante lore: *incólume* (sendomaja)...

Lektinte l' vorto, e dum kelke ridar, mea spozo informis me pri l' fakto e duris lektar quale se nulo stranja eventabus...

“Ka tu jokas, karino? Montrez a me ta vorto!”, me quik reaktis maxim astonata e, quale Santa Tomaso, kun la bezono vidar, e mem tushar, por kredar...

E yes... Nula joko... Ibe esis la vorto: *incólume*...

“Ho, karino! Ka tu simple ridas e duras lektar?”

“Me ja kustumeskis tua stranja fenomeni, ve!”, el dicis.

Nu, pos ta unesma plusajo, voluntez atencar olta duesma:

Dum ke mea spozino e me sidis avan la herdo, ulo kaptis aparte mea atenco, e kande me esis diconta certa vorto, me koncieskis, ke ol nul-tempe uzesis inter ni, e ke, forsan, mea spozo men questionus pri olua exakta signifiko...

“*Escolta el crepitar de les flames!*” (Askoltez la krepitado del flamaro!), me sugestis ad el.

Asertite, el ne ja kontrolabis tal vorto (*crepitar*), e do ni kelke konverseskis pri ol...

E plu tarde, eventis fenomeno simil ad olta eventinta, ne tanta tempo ante lore, en la sama chambro, lora-kaze relatanta la vorto *incólume* (sendomaja)...

Mea spozo komencis lektar nova libro, e pos lektir apen kelka pagini...

Ho, yes! Yen ke ibe aparis la formo *crepitació* (krepitado), e yen ke ol mem ri-aparis plura-foye alonge l' mencionita libro...

Ka mea spozino questionabus me, se me ne previdabus e ne parklarigabus antee amba vorti? Maxim probable.

Duopla sinkronajo e duopla plusajo, ve!

ANEKDOTO ED ENIGMATO

Dum mea olima tempo en London (Anglia), me esis vizitanta certena quartero, kande me vidis e prenis un-punda moneto-peco, qua jacis surstrade apud la trotuaro...

Un semano plu tarde, me retrovenis al sama quartero e rimemoris to, quon me konsiderabis ne mem kom anekdoto, nam es nule stranja trovar moneto-peci surstrade...

Dum trairar la sama strado di mea trovajo, me quik komencis regardar, maxim atencoze, la transa trotuaro, por la kazo ke esus ibe plusa moneto-peco valoroza...

Nulo.

Lore, jokante, me dicis a me ipsa lo sequanta: “Ne regardez adsur la trotuaro, nek adan la trotuaro, nam, en London, un-punda moneto-peci trovesas ne ibe, sed sur la choseo, distante per quar o kin centimetri del trotuaro”...

E... YES!

Me quik deskovris e chasis un plusa moneto-peco un-punda sur la sama (o tre simila) loko, ube me trovabis la antea...

Apud la trotuaro, distanta per quar o kin centimetri.

Stranja, ka ne?

Anekdoto ed enigmato.

AN MEA PEKTORO

Ta-die, me vizitabis amiki habitanta exter Barcelona, e me metabis vestaro plu bona kam kustumale...

Esis 23 kl. cirkume, kande, retrovenante adheme, me trairis larja e solitara strado situita proxim mea domo...

Nul pediranto. Nul automobilo. Nulu. Nulo.

Me esis marchanta, sat vigoroze, meze di larja trotuaro...

Subite, yen ke ulo haltigis mea pazado: pistolo an mea pektoro e paro de individui, qui aparabis magiale avan me...

Me ne povas intelektar quale li sucesis agar tante rapide, por ke me ne mem videz li proximeskar...

Me ne memoras exakte to, quon li dicis unesme, ma, li ya postulis de me mea pekunio, dum minacar me pistole...

Lia subita aparo esabis advere tante magial, ke me reaktis serenamente... Forsan tro serenamente, nam, fakte, me nule reaktis...

Pos regardir la pistolo an mea pektoro, me simple levis mea okuli, pokope e senparole, vers olti dil pistolero...

E lore, plusa magio... Yen ke l'altru dicis al pistolero:

“¡Déjalo! ¡Déjalo pasar, que este tío ni se inmuta!” (Lasez lu! Lasez lu pasar! Ica kerlo ne mem tresayas!).

La pistolo quik retrotiresis de mea pektoro, e me pasis inter
amba individui, sempre senparole, e duris mea marchado...

Ho, yes! Anke me pensas, ke to povus esir nura joko;
tamen, nulu ridis ibe...

Ka du kerli, forsan 20-yara, jokus tale kun forta e serioza
viro marchanta dumnokte sur solitara strado?

Ka rolo-ludo, quan la pistolero mustus superirar?

Kad aceso-probo por ulu vizanta enirar bandacho?

Me ne savas, nek savos...

Irga-kaze, stranja... Tre stranja.

KA “PAGINO HAZARDE”?

Yen to, quo eventis, dum la pasinta 4ma di mayo 2006, dato en qua nia lora kompano, Fernando TEJON, publikigis, en la forumo IdoEspanyol, tradukuro en Ido del famoza ed original himno futbalal di F.C. Barcelona...

Dum la tota jorno, me esabis pensanta, maxim aparte ed intense, pri nia samideano TEJON, relate ilua mencionita tradukuro kataluna-Ido...

Me vizitis nia Ido-wikipedio, ed ibe, quale kustumale, me intencis kliktar sur la ligilo “Recenta chanji”...

Tamen, me “eroris” e kliktis sur altra ligilo tre proxima, nome “Pagino hazarde”...

E nun, vi omna atencez bone la “Pagino hazarde”, qua quik aparis avan mea okuli:

<http://io.wikipedia.org/wiki/Daxo>

Yes, DAXO...

E quale probable vi omna savas, DAXO esas Ido-vorto signifikanta TEJON (en linguo hispana o kastiliana)...

Se me juste komprenas quale funcionas nia wikipedio, yen ke, ta-date, existis plu kam 13.000 “Pagino hazarde”, la sama

nombro de pagini, kam olta de artikli publikigita che Idowikipedio til lore... Konseque, teoriale, me povabus renkontrar irga ek ta 13.000 pagini...

Tamen, maxim specal pagino esis vartanta mea oportuna e nule hazarda “eroro”: Daxo (H: Tejón).

Ka “Pagino hazarde”?

DE PATAN A KATMANDU (NEPAL)

Kadre di mea longa voyajo tra India e Nepal, me se jurnis, dum kelka dii, en la chefurbo nepalana, nome Katmandu...

E yen ke, dum un ek ta dii, me volis vizitar la sakra urbo Patan, distanta per sep kilometri de Katmandu (se me juste memoras), e me rezolvis pedirar ad ol, por tale juar singla metro di mea marchado...

L'unesma parto di mea exkurso e mea vizito en Patan esis tote sucesoza ed agreabla. Nula problemo.

Tamen, poka tempo ante noktesko, me decidis retroirar a Katmandu, ma, ca-kaze, per chipa e kunpartigata vehilo...

Kande me arivis en la vasta loko, de ube la veturi esis departanta, me vidis ke un de li esas ja mi-plenigita, e me preferis kelke vartar la sequanta vehilo, por probar enirar ol kom unesmo, e tale, por povar sideskar komfortoze...

Fakte, ne plus kam 10 o 12 homi povis sideskar sur paro de benki lokizita amba-flanke dil furgono; tamen, yen ke amaso de plusa homi eniris, til ke ol absolute pleneskis...

Li omna restis stacanta e kunpresata quale sardini...

Ni havis duktanto e helpanto e, pos ke ni tandem departis, la veturo facis plura halti e, che singla de li, ekiris plura homi ed eniris plura homi... E tale pluse til ke, lor un ek ta halti,

ekiris amaso de homi e quik eniris amaso de homi... De mea sidilo, me vidis nulo, ecepte multa homi omna-loke interne dil vehilo... Omno eventis tre rapide...

Pos la mencionita halto, ni duris vehar e haltar, ma nun, adminime, multe plu quiete kam antee...

Kande ni atingis la lasta halteyo, nur 4 o 5 homi ankore restis en la veturo...

E nun la surprizo: me expektis renkontror la granda e lumizita autobuso-staciono di Katmandu, ma, kande me ekiris la furgono, yen ke me esis en loko tote senluma, e ja de longe nokteskabis...

Me komprenis nulo... “Ma, ube me esas?”, me pensis.

Singlu trairabis sua voyo, e me trovis me absolute sola meze dil nihilo...

Mea astoneso esabis tante granda, ke me ne mem reaktabis justa-tempe per questionar mea kunvoyajinti...

Me do selektis voyo e komencis marchar, til ke me renkontris duktanto di sorto di granda triciklo-veturo:

“Me pregas: ube esas la staciono?”

“Ka la staciono? Qua staciono?”, il respondis.

“Ho, la staciono! La staciono di autobusi!”, me klamis.

“Ma, quon exakte tu serchas?”, il questionis me.

“L’autobuso-staciono di Katmandu, kompreneble.”

“Ho! Ol esas tre fore de hike, amiko!”

“Ma, quante fore de hike?”

“Plu kam sep kilometri, adminime.”

“Ho, no! Ma, ube me esas? Ka ne en Katmandu?”

“Ha, no! Hike esas Patan, ma me portos tu a Katmandu.”

“No, danko, amiko! Me ya pediros a Katmandu.”

“Venez kun me! Me portos tu a Katmandu tote gratuite”, la duktisto dicis, dum frapegar permanue la sidilo.

“Ka gratuite? No, danko. Tu mustas pagigar po tua laboro, e mea laboro, nun, esas pedirar a Katmandu. Voluntez nur dicar a me qua direcionon me sequez!”, me respondis.

“Rekte. Sempre rekte de hike. Ma esas longa marchado.”

“Danko, me ja konocas la voyo, nam me anke pediris de Katmandu a Patan, ve!”

E tale, quale se me punisus me ipsa pro mea eroro, me marchis e marchis, til ke me atingis senprobleme Katmandu.

E nun, yen to, quon me konjektas, pri lo eventinta:

Maxim probable, la halteyo, ube ekiris ed eniris amaso de homi, esis la staciono di Katmandu... Tamen, omno eventis tante rapide e senaverte, ke me ne povis reaktar... E pluse, on dicis a me nulo, nek demandis de me plusa pekunio po durar voyajar...

E semblas a me, ke me retroportesis al sama vasta loko di Patan, ube me enirabis la furgono survoye a Katmandu...

Yen do: Katmandu-Patan-Katmandu-Patan-Katmandu.

Brave, Partaka!

KAD ORTODOXA SACERDOTO?

Ne multa yari ante nun, pos ekirir la balno-chambro, me dicis a mea spozino:

“Ho, karino! La nova balno-sapono, quan tu kompris, es tante odorosa ed exotika ke, dum dushar me, semblis a me ke me odoras quale ortodoxa sacerdote”...

Me nule koncias pro quo me pozis tal komparo: ol esis nura partakajo...

Paro de semani plu tarde, dum vehar per automobilo en fora vilajo, quan me nul-tempe vizitabis, ni haltis por questionar ulu pri ulo...

Esis nulu altra ibe, e mea spozino e me proximeskis a ta ulu... Lu esis quiete lektanta, dum promenatar sur sorto di vasta teraso...

Lejera ed agrebla venteto esis suflanta...

E lore, subite, mea nazo atingesis da intensega ed exotikaodoro, quan me quik rikonocis: olta di mea balno-sapono! E talodoro, intensega ed exotika, venis de ta ulu, qua esis lektanta e promenetanta sole...

E ta ulu esis nulu altra kam ne tre olda sacerdote, qua metabis nigra e tote ortodoxa sutano...

Il esis sacerdoto Kristana katolika, ma anke ortodoxa sacerdoto, ka ne?

Ecepte che me, me ne plus ritrovis tal odoro. *Nevre!

RAZIT-KAPI

En mea quartero di Barcelona, itere retrovenante adheme nokte, me vidis grupeto de sis razit-kapi, qui semblis a me esar danjeroza, nam li reputesas kom tre violentoza...

Dum marchar, li kondutis senrespekte e militeme, quale se li intencus agar ulo advere grava...

Mea prudenteso rekomendis a me quik forirar de ibe, ma mea kuriozeso igis me agar tote kontree... Me ne nur ne desaparís, sed mem vartis li dum fingar lektar jurnaló, *kuya pagini ofresis publike dop vetrinego...

La trupo preterpasis me, qua ne mem regardis li...

Subite, me intuicis ke ulo quik eventos dope di me, ma me riskis ne turnar la kapo...

Kande longa e grosa fera stango frapis la vetrino maxim violentoze, e nur un-foye, mea kapo distis per apen 30 centimetri sinistre di la stango-frapo.

Malgre la frapego, la vetrino ne frakasesis, quankam ol certe domajesis e krevisesis...

Quoniam la bruísó esis sat matida, me ne tresayis anke cafoye... Me nur turnis pokope mea kapo ad-dextre e regardis la yuna e forta razit-kapo stangiera...

Il aspektis kalma, ma ilua okuli esis granda e folatre apertita, kande il dicis a me hispane kom sorto di justifiko:

“*Son malos*” (Li esas mala)

“*Si?*” (Ka yes?), me questionis senpense.

“*Si*” (Yes), il respondis e quik retrovenis al grupo.

Me rezolvis durar proximigar mea nazo al vetrinego, til saveskar quo eventos pluse, pos la feroc atako ad olca...

Ed eventis, ke nulu audacis ekirar la redakterio dil jurnalono, ne mem la sekureso-gardisti, ante kin minuti...

Li ya vizis evitar afrontar la danjeroza razit-kapi, quin li certe audabis e vidabis pasar ed agar...

LA NUDA BELINO

Me ja plur-foye askoltabis de mea spozino pri nova amikino, qua tre multe prizas desmetar sua vesti e restar tote nuda, ma, regretinde, me nul-tempe havabis okazono admirar elua asertite jeneroza e belega korpo...

Tamen, olim, mea kara spozino, elua amikino e me, “hazarde”, renkontris pitoreska e solitara plajeto...

Kelka minuti plu tarde, la belino proximeskis a me, serioza viro, e men surprizis per direte questionar me:

“Partaka: ka tu jenesus, se me desmetus mea vesti e restus tote nuda?”

“Ho, no!”, me quik respondis dum subridar. “Kontree, lo tre multe felicigus me, nam me nul-tempe vidis tu nuda.”

Anke el subridis (ka pro mea sen-shama reakto?), e lore, senprobleme, el desmetis sua vesti til restar tote nuda...

Ho, quala “spektakulo”!!!

Quoniam me sentis nula indiferenteso, me ne volis fingar ol, e do, dum ke el esis marchanta lente vers la mar-bordo, me regardis maxim direte elua bela e povoza sedo e, pos sendir ad el (ed ad ol) fora e sonora kiso, me klamis ad el, ta-foye per la hispana:

“*¡Guapa! ¡Maciza!*” (Bela! Vigoroza!)

E pose, quale kavalo, me leveskis sur mea dopa gambi, dum nerveoze brakiagar per le avana kun okuli exterorbita...

Til kande mea kara spozino kalmigis me per tensar mea kolo per la reini...

Nu, omno absolute e vortope veresas, ecepte la ceno dil brava kavalulo ecitata, kompreneble...

E yen ke, plura yari plu tarde, apud rivereto exter vilajeto, me komencabis kelke raportar a tri plusa amikini di mea spozino pri lo eventinta lore...

Kande un ek eli, qua plasizabis su dope di me, riaparis tote nuda, avan mea surprizata okuli, e proximeskis al rivereto, ma sen enirar ol... El restis ibe stacanta...

Anke ca-foye, me entuziasmeskis lor admirar la nuda beleso dil amikino, quo igis me itere klamar:

“Guapa! Miss Riera!” (Bela! Miss Rivereto!)

Ho, yes! Anke mea kara spozino esis ibe...

Ma, quo eventas hike!? Kad omninu audacas pri me? Ka me esas petra? Segun semblo, yes...

Ka Petraka? Nula problemo!

KAD ACEPTAR O REFUZAR?

En la yaro 2004, lor krear la forumo IdoCatalaOccitan (che Yahoo-grupi), me havis ne nur nula experienco kom forum-administranto, sed anke tre poka experienco en Internet, generale. Omno esis nova por me: Internet, Idolinguo e jerar forumo...

Nu, yen ke plura dii pos la starto di IdoCatalaOccitan (ICO), me recevis, sama-die e preske sama-tempe, du pregi por membeskar en la grupo: un ek li venis de maxim stranja e suspektinda e-adreso, quan me quik rezolvis refuzar, nam ol semblis a me povur esar danjeroza por nia forumo...

L'altra e-adreso apartenis a tre konocata (ma anke tre konfliktiva) homo, qua esabis ekpulsata de nia precipua forumo, Idolisto, e mem de IdoEspanyol, la grupo dil hispane-parolanta samideani...

Ca-kaze, kontree, me quik decidis aceptar nia konfliktivo kom ICO-membro, nam, personale, me havis nul grava motivo por interdiktar lua membesko, malgre ke lu agis per maniero advere diferanta kam la komuna Idistaro, pro to, quon lu sempre asertis, esar ne Idisto, sed Ido-parolanto...

Ne-dicinde, me referas a nia galisiano Alexandre Xavier Casanova Domingo. E nur se absolute necesa, me ekpulsus lu,

ma, nul-kaze, ante ke lu havus la chanco prizentar, expozar e defensar sua idei...

Me subridas nun lor rimemorar, ke me sentis me tre fiera pos refuzir l'una ed acceptir l'altra. "Tre facila", me pensis...

Nu, yen ke ne multa tempo plu tarde, dum lektar mesajo dil forumo Linguolisto, me renkontris ibe la stranja e-adreso, quan me refuzabis...

Ho, no! No!! Quon me agis?! Quan me audacis refuzar?! E lore, e nur lore, me saveskis ke ta stranja e tre suspektinda e-adreso apartenas a Robert Carnaghan, nia olima Lingual Sekretario di ULI (Uniono por la Linguo Internaciona Ido). Ho, yes! Me ya refuzabis nia lora Lingual Sekretario...

Kande me komprenis mea grava eroro, me quik skribis e sendis privata mesajo a S-ro Carnaghan, per olqua me probis explikar ad il omno eventinta, e me pregis il volunter pardonar me, nam me recevis nur tre stranja e-adreso, ma nula nomo e nula vorto. Me do ofris a nia Lingual Sekretario aparta invito membreskar en ICO, e me mem dicis ad il, ke me tote komprenus, kaze ke il refuzus nun mea invito...

Tamen, l'amiko Robert Carnaghan volente acceptis mea exkuzo e mea invito, ed il tandem divenis grava membro dil grupo IdoCatalaOccitan. Altra-latere, me nul-tempe mustis ekpulsar l'amiko Alexandre Xavier, ilqua mem parlernis

Idolinguo ed skribas ed skriptas bele per ol, quankam il duras
konsiderar su nule Idisto, sed nura Ido-uzanto.

Me dankas li amba: Robert ed Alexandre Xavier.

EN AGRA (INDIA)

Se me juste memoras, to, quon me naracos nun, eventis en l'urbo Agra (India). Ho, yes! Olta dil Taj Mahal...

Kande, pos plur-dia sejorno en Agra e pos plur-kilometra pedirado, me tandem atingis la treno-staciono por durigar mea longa voyajo tra India e Nepal, yen ke me mustis plasizar me kaude di same longa rango de homi, qui esis vartanta por aquirar bilieti...

La *gisheto esis tre mikra e mizerosa... La homal bruiso esis aparte forta... Pokope, lentege, me esis avancanta...

Kande me tandem sucesis arivar an la fenestreto, yen ke me komencis vidar manui dextre e sinistre di me, e mem sur mea shultri... Manui pekunioza e voci bruisoza, qui demandis bilieti, li omna ensemble e kaosatre...

Esis mea foyo, e mea pacienteso ne plus rezistis...

Subite, me extensis mea brakii addextre ed adsinistre, me brakiagis addope, por tale rangizar adminime plura homi, e pose, me turnis me a li, dum severe klamegar per l'angla:

"ONE! ONE! ONE!" (UN! UN! UN!)

Nu, li ne nur ne iraceskis, sed mem rideskis e, maxim probable, li duras ridar..

Ho, yes! Ta stranjeri... Li omna folesas, ka ne?

LA PLUVO E ME

Olim, me kustumis voyajar de Barcelona a València, en singla triesma monato, por sejournar dum plura dii kun mea kara genitori...

Ne en l'unesma, sed en la duesma foyo, kande mea patro dicitis a me certena frazo, me komencis atencar la fenomeno:

“Mea filio: tu sempre adportas kun tu la pluvo...”

E de pos lore, me povis konstatar, ke yes, ke to veresas, e ke, kande me voyajas, ne nur a València, sed anke ad irga loko en la mondo, semblas ke pluvon advere me atraktas...

Mem dumsomere, sunoza dio preiras morga pluvego...

Kande me vizitis Egiptia, me juis pluvego en Alexandria, ma, segun semblo, to esis nule stranja en ta litoral urbo...

Tamen, me lektabis ke en Kahira, la chefurbo di Egiptia, nul-tempe pluvas pro la proximeso di dezerto...

Nu, yen ke, dum stacar en granda placo di Kahira, me sentis guto falar adsur mea kapo... Ka pluvo mem hike? Ka forsan ulo altra? Por certekar, me eskartis me de muro e pazis vers la centro dil placo...

Plusa guto, e plusa guto, e plusa guto... Me kontis entote ne plu kam 20 guti, ma li ya esis sorto di pluveto...

Tamen, nun-tempe, mem pluvego posiblesas en Kahira.

KANDE NOKTESKAS EN GIZEH

Ho, yes! Anke me vizitis la planajo di Gizeh (Egiptia), e anke me eniris la granda piramido di Keops. Tamen, me ne multe juis ol. Me preferabus enirar tote sola, sen guidisto...

Pos bruisoza e frenezioza jorno, pokope, la turistaro e la vendistaro departis... E la kalmeso atingis la planajo...

Nokteskis, ma me decidis restar ibe, nam me bezonis ulo plusa. Me ne povis livar ta loko, sen obtenar ulo plusa...

Me marchis til situar me “en unesma rango di dezerto”, e de ibe, serenamente, me regardis e juis omno cirkum me...

On balde advokis me de tre proxima ligno-dometo, por invitar me konversar e drinkar teo-glasedo kun la familio...

E pose, me ankore duris promenatar e juar la planajo...

Quo eventas en la planajo di Gizeh, kande nokteskas? Nu, plura familii, qui habitas ibe, komencas prontigar la dineo, dum ke pueri ed infanti ludas futbalo kontre la granda piramido di Keops...

Ed uli mem pisas adsur ol...

Ho, yes! Ulo, quo esas tante specal e marveloza por ni, yen ke por li esas omna-dia pano ed omna-dia futbal-agro.

Bona nokto, planajo di Gizeh! Me retrovenez a Kahira!

DIVINEZ UBE!

Olim, subite, mea spozino questionis me:

“Ka tu ja saveskis? Divinez ube paneis la katenario dil fervoyo!”

Me regardis atencoze elua okuli e quik respondis ferme:

“En Vilanova i La Geltrú.”

Kompreneble me eroris, nam me saveskabis nulo prie...

Tamen, me sentis mea spozo hezitar, dum ke el dicis:

“Ka to ne eventis en Vilanova del Camí?”

“Ha, me ne savas... Me savas nulo pri tal paneo...”, me komentis anke surprizata.

“Yes, to eventis en Vilanova del Camí”, el konfirmis.

Ho! En Katalunia esas entote 930 municipi, e pluse, mea spozo povabus referar a vilaji valenciana od altra-loka, qui esus aparte signifika por me o por ni...

Pro quo me quik respondis “En Vilanova i La Geltrú”, divinante adminime l’unesma nomo-parto, “Vilanova”?

Nu, ca-kaze, me savas pro quo venis aden mea mento ta nomo, e pro quo me senhezite riskis dicar ol...

Yen ke, multa yari antee, me saveskabis pri grava paneo subisita dal fervoyo-katenario en Vilanova i La Geltrú...

Irga-kaze, anekdoto kelke enigmatoza, ka ne?

KORUPTADO

Ka vi memoras la nomo e la homo Luis Roldán?

Ho, yes, il esis politikisto, qua divenis famoza pos nominesir General Direktisto dil hispana “Guardia Civil”.

Nu, kurte, il akuzesis pri plura grava delikti, inter oli koruptado, e pri amasigar ne-legale multega pekunio...

Il sucesis fugar de Hispania ed esis tre habila lor celar su, nam il su celis, sive en landi, qui fakte ne existas (exemple Laos :-), sive en loki, ube nulu imaginabus trovor tre konocata fuginto...

Ta-relate, yen ke dum mea tempo en London, ula-loke inter la quarteri Oval e Brixton (kad en Stockwell?), me vidis Roldán marchanta kontresinse di me...

Me rikonocis il e klamis por me ipsa: “*Hòstia! Roldán!*” (Fi! Roldán!). Me esis diskretega e ne plus regardis il. Tamen, il esis nule diskreta. Il klovagis sua okuli adsur me, quaze il klamabus por su ipsa: “*¡Hostia! ¡Partaka!*” (Fi! Partaka!). Ed il ne cesis regardegar me, adminime, til ke ni interkrucumis. Pose, me ne savas, nam me ne turnis la kapo.

Kad il esus ne Roldán, sed ulu tre simil ad il? Forsan.

Tandem, nia fuginto su livris en Bangkok (Tailando) ed il kondamnesis a karcer-puniso por inter 28 e 31 yari.

ME LEKTAS NUBI

Vespere, ante noktesko, ordinare aparas griza nubi en la cielo... Lia formi esas chanjema ed efemera, same chanjema ed efemera kam la literi, e mem la vorti, quin li formacas...

Me kapablesas lektar tal vorti, kande li advere aparas, quo eventas nur tempope... Tamen, me ne savas ka li probas komunikar ulo, sive grava, sive surfacal... Koncernesas saluti, propra homo-nomi, edc...

Ka lo maxim stranja e signifikiva, quon me povis lektar? Ho, yes! Olim, la nubi formacis longajo, quala *España*... Un de mea bofratini, ne-dependista tilextreme, plendis a me:

“Kad *España*? E pro quo ne *Catalunya*?”

“Me simple dicas to, quon pernube me lektis en la cielo.”

Nu, pos plura dii, la futbol-esquado di Hispania ganis, en Sudafrika, sua unika champion-konkurso dil mondo...

Me devas konfesar, ke me probis montrar la fenomeno, plura-foye ed unope, adminime a mi-dozeno de homi, ma li omna vidis nulo... Absolute nulo... Ne mem un litero...

E yen lo maxim bona, la pria frazo da mea kara spozino:

“*De fet, cadascú veu allò que vol veure...*” (Fakte, singlu vidas to, quon lu volas vidar...).

PATRO MORTINTA VIZITAS NI

Mea patro mortabis ne multa dii antee...

Mea matro e me esis heme, en la manjo-chambro...

Esis dimeze, ma ni ne ja dejunabis...

Subite, ni audis klefo enirar la seruro dil apartamento...

Mea matro e me, stacanta, interregardis surprizita...

Ta-kloke, esis tote ne-posibla la prezenteso di mea frato...

Ta-kloke, nur mea patro venus dejunar kun ni...

Tamen, to esis mem plu ne-posibla, nam il mortabis...

Ni perfekte audis ne nur la klefi, sed anke omna bruiseti,
quin il kustumis facar... Ilua pazi, ilua shuo-taloni, edc...

Lore, mea matro e me fixigis nia regardo an l'extremajo dil
longa koridoro... Ni ne povis kredar lo quik eventonta...

Ma yes: yen ke ibe aparis mea mortinta patro...

Lu ya esis mea patro, quankam il aspektis kelke lumoza,
quaze transparanta... Il esis pazope proximeskant a ni...

Esas advere remarkinda to, quon mea matro klamis
deslaute, ca-kaze per la hispana e per exakta vorti:

*“¡Ay, madre! ¡A ver qué es lo que quiere este hombre
ahora!”* (Aye, matro! Ni videz quon ica viro volas nun!).

Ka me sonjis omno? Forsan. Me memoras nulo plusa.

RUPTESIS LA FILO NE-VIDEBLA

Pos plura dii, me departus aventureme de Barcelona por longa vojajo sen retroveno-dato. Me mem aquirabis mea avion-bilieto, ed a me restabis nur *adear omna mea amiki. Me adeis anke mea matro e cetera familiani en València...

Me festis mea balda parto ed aventuro, dumnokte, kun geparo de amiki, qui men invitabis supear e tostar che li...

Omno esis amuzanta ed en ordino. Quankam, quale kustumale, me drinkis alkoholaji, me ne drinkis troe...

Tamen, kande ye 2 kl. me ekiris la domo di mea amiki ed atingis la strado, me sentis ulo advere stranja en mea kapo...

Ordinare, kande me ekiras klozita loki, precipue pos drinkir alkoholaji, me sempre respiras alejita surstrade...

Ma, ta-die, eventis lo kontrea: “Quo esas to, quo zumas en mea kapo e quo desquietigas me?”, me pensis.

Matine, mea frato telefonis a me por informar me, ke nia kara matro, tote ne-expektite, mortabas dumnokte, e do ke me mustos ajornar mea aventuro...

On asertas, ke matro e filio interkonektesas per sorto di filo ne-videbla, ma sentebila, qua ruptesas nur lor mortar...

E me kredas, ke ta-nokte mea cerebro sentis tal rupturo.

JALUZETA HUNDINETO

“Mea hundineto esas tre jaluza... Atencez e videz quale amuzive e jaluze lu reaktas!”, dicitis a me amikino di me.

Lore, elca komencis karezar mea brakio dum klametar:

“*Maco el Partaka! Maco el Partaka!*” (Bela Partaka!).

La nigra pudelo, nome Kali, quik jemeskis e proximigis sua pulsanta muzelo e sua kapo por eser karezata...

Kelke plu tarde, me imitis mea amikino per karezar elua brakio e dicar ad el simile dolca e tenera paroli...

Kali itere jemeskis ed agis quale antee, ma, ca-kaze, per proximigar a me sua pulsanta muzelo e sua kapo, por eser karezata da me...

Mea amikino e me ne povis ne ridar lor vidar tal reakto dal hundineto, mem relate ulu tote ne-konocata quala me...

Nu, yen ke, posa-die, kande Kali ancor-foye vizitis mea apartamento, me havis inspiriva ideo, e me quik volis saveskar quo eventos prie... La hundineto e me esis sola...

Subite, me komencis karezar mea brakio dum klametar:

“*Maco jo mateix! Maco jo mateix!*” (Bela me ipsa!).

E yes, mem tale, Kali jemeskis e proximigis a me sua pulsanta muzelo e sua kapo, por ke me karezez el...

BIDONETO ENIRAS LA METROPOLITENO

Olim, en London, me asistis rara spektaklo eventinta en l'enireyo dil metropoliteno, konkrete en "Vauxhall Bridge Station", se me juste memoras...

Yen ke me atencigesis dal fakto ke, impulse dal vento, qua esis pasable forta e konstanta, vakua bidoneto de kolda drinkaĵo esis rulanta e pokope decensanta l'eskalero dil metropoliteno...

Me ne povis evitar sequar la bidoneto, por saveskar ube tandem ol mustos haltar...

Tamen, la bidoneto semblis esar sorto di ento vivanta, nam ol nule cesis avancar, sed kontree...

Sempre pokope e senhaste, ol trairis la tota vestibulo...

Me observis anke l'instanto, kande l' bidoneto pasis, certe senpage, sub la pordo enireya survoye al talpo-treni...

Quoniam me ne transiris ta pordo, me ne povis durar observar nia senshama rulero, qua tamen duris avancar...

Me audis ol decensar, quale sempre pokope e senhaste, la lasta longeta grado-rango di eskalero dukanta al fervoyo...

"Mind the gap!" (Atencez la vakuajo!), me avertis ol...

Me ne savas ka l' bidoneto lansesis aden paperuyo, falis adsur la fervoyo o sucesis mem enirar treno e vehar per ol...

UCELO MORTESKANTA

Recente, dum ke me esis marchanta survoye al fluvio Llobregat, yen ke me rezolvis haltigar mea pazado, kande me deskovris nigra e sat granda ucelo morteskanta...

Quankam la ceno e la ceneyo semblis a me esar kelke stranja, la loko, quan me esis trairanta, proximesas ne nur la fluvio, sed mem olua ekflueyo, do la vidajo tote posiblesis...

La morteskanta ucelon me vidis jacar sur sorto di longa muro, alta de 120, e larja de 50, centimetri...

Til nun, me vidabis mortinta uceli, ma nule morteskanta uceli, quo signifikas ke, maxim probable, li su celas lor mortor, e ke li ne kustumas ofrar la publika ceno, quan me renkontris, ecepte, forsan, kaze di acidento...

L'ucelo esis jacanta sur un ek sua flanki, e lua konstanta movi, tre stranja e sempre sama, indikis quika mortesko...

Tamen, dure e dure, yen ke tal mortesko ne produktesis, malgre ke l' movadi dil ucelo povis preanuncar nulo altra...

Ka l' movadi dil ucelo sempre sama? Ka nulo altra?

Lore, me proximeskis plue al morteskanta ucelo e, nur lore, me vidis ulo surprizanta: ol esis ne ucelo morteskanta, sed nigra reziduuyo plastika, poke plenigita, ligita per flava bendo cirkumkole (la beko), sukusata dal vento...

ME NE JURAS

Quankam me decidis aceptar soldateskar en la hispan armeo, e do disipar, tote ne-utile, plu kam un yaro di mea vivo, me anke rezolvis durar esar me ipsa mem ibe...

Kande proximeskis la tempo adjurar la standardo, yen ke on questionis ni, kad inter ni esas homi, qui, pro irga-sorta motivi, ne darfas jurar per Deo...

E yes: inter 400 o 500 homi, yen ke 13 homi selektis ne jurar per Deo... Ibe esis Testi di Jehovah, ateisti, ula budhismo e me ipsa, konciencisto (“ne-kredanto”, segun li, quankam me nule asertabis esar ne-kredanto).

Lore, plura jorni ante l’ofical jurado al standardo, qua asemblus forsan 5000 homi, e qua povus durar dum plura hori (kelka soldati mem esvanas), on duktis ni, le 13, al gimnastikeyo dil kazerno, por efektigar sorto di ceremonio alternativa ed apen 10-minuta...

“Soldati: ka vi promisas defensar la hispana standardo, e bla-bla-bla, bla-bla-bla?”, on questionis ni.

“Yes, ni promisas lo”, audeblesis, quankam me simple apertis la boko, ma promisis nulo, nam nulon me dicis...

Ho! Esabus komika, se nulu respondabus voce, ka ne?

E pose, me tushis, ma ne kisis, la hispana standardo.

ENIRO-INTERDIKTO

Dum mea 3-dia seĝorno en Jaipur (India), seĝun semblo, produktosis grava incidento inter hinduisti ed islamisti, qua genitis mem trio de mortinti...

To eventis en maxim popular quartero dil urbo (sorto di komercial urbeto interne dil urbego), e la konsequentajo esis, ke on interdiktis enirar la tota zono, qua restis absolute vakua...

Me esis departonta en la morga dio, e me ne aceptis ne konoceskar la loko interdiktata, ube esas, i.a., *Hawa Mahal* (La Palaco dil Venti)...

La precipua pordego enireya esis tre bone gardata, ma me preterpasis ol e duris marchar, til ke me trovis diskretega stradeto, qua, forsan, posibligos a me acesar la vakua urbeto...

Nulu haltigis me, ma, ante enirar la chefa strado, me povis konstatar, ke ol esas advere tote vakua, ecepte sola yunulo, sidanta preske opoze al Palaco dil Venti, e sis soldati, stacanta multe plu fore kam ilca...

Ho, qual emoco! Me quik sideskis apud la yunulo e, dum babilar kun il, me admiris la belega exterajo dil palaco...

Pos kelka minuti, me *adeis la yunulo, ma, vice agar tote diskrete per retroirar tra la sama stradeto, me agis kontree: me

marchis, ferme e direte, vers la mi-dozeno de soldati, qui duris stacar sur sorto di kruco-voyo:

“Ad-ube vu iras”, li questionis me.

“Ad-extere”, me respondis kun konvinkeso e senhalte.

On aceptis mea “Ad-extere” sen aparta problemi; tamen, por me, irar ad-extere ta-voye, signifika trairar la tota quartero, impresante vakua, e sentar granda joyo proe...

Malgre omno, plu tarde, me renkontris ulu, qua su instalabis surtrotuare kun ligno-benke e teo-krucho... E me restis ibe dum plura minuti e juis glasedo de teo...

Pos iterir mea marchado, yen ke, kelke plu tarde, on invitis me enirar domo, ube on esis festanta partio e balo...

E tandem, mea “Ad-extere” realeskis, kande me ekiris la quartero tra la lasta pordego, quan me renkontris...

La loko, ube me aparis, esis tre diferanta, tre extera, e to, quon me quik vidis, advere impresis me: meze di sorto di choseo triesma-ranga, jacis du enorma dromedari mortinta, amba prizentanta granda truon sur sua sedo... Dume, du hundi esis manjanta dromedaro-karno, tre precize, de tala trui...

Nulu plusa esis ibe: nur duo de dromedari mortinta, duo de hundi vivanta e manjanta, e me ipsa, la kronikero...

RIVIDO ED ASALTO DI MEA OLIMA KAZERNO

De tempo a tempo, me kustumas igar prezenta mea pasinto, tale ke, ca-foye, me vehis autostope de Barcelona til Irún (Baskia), por rividar, i.a., mea olima kazerno soldatal...

Quankam pasabis amaso de yari, por me esis advere surpriziva deskovrar, ke ta kazerno ne plus funcionas, e ke ol restis absolute klozita e vakua...

Me regardis omno de extere, ma me quik sentis, ke me bezonas enirar la kazerno irga-kuste, do me reptis hike e klimis ibe, til ke me sucesis acesar ed asaltar la loko tra fenestro apertita...

La kazerno esabis aparte granda e tre populizita, ma nun la tota soldateyo lora esos por me, nur por me, quankam, fakte, plura dozeni de homi povabus perfekte celar su ibe dum mea audacoza vizito...

Pokope, me trairis la korto avana e la korto dopa, me acensis la quar gariti e la supra etaji dil kazerno, me eniris omna dormo-chambri e cetera chambraro, nun vakua...

E me pisis ne en la latrino, sed meze dil korto avana...

Ka tal ago esis MEA maniero markizar MEA teritorio?

Ube esas omnu? Ube la chefaro? Ube la soldataro? Ube plusa homi questionanta? Nur me esas ibe. Noktesko. Ekiro.

POLICISTI E FURTISTI

Dum mea unesma jorni en Bukureshti, chefurbo di Rumania, me subisis certena problemo, kande me esis promenanta proxim granda placo, ube situesas muzeo...

Yunulo kun boneto proximeskis a me, e ni kelke babilis... Subite, aparis paro de policisti, civile vestizita, qui, segun semblo, rikonocis la yunulo kom kustumal deliktanto:

“He, tu! Ka tu duras trompar stranjeri per falsa pekunio?”

La yunulo pavoreskis, ma il dicis agar nulo mala, e me konfirmis, ke ni simple esis konversanta...

Lore, la chefa policisto questionis me pri mea nacionaleso, e pose, il pregis me montrar mea pasporto... Pos kelke revizir ol, il questionis me, ka l’ kerlo kambiabas bilieti kun me, e me respondis, ke ni kambiabas nur paroli...

Tamen, la policisto insistis, ke li mustas verifikar, ke omno es en ordino, e do li volis inspektar mea bilietuyo...

Me ne exajeras, kande me dicas, ke me montrabus mem mea kalsoneto, por demonstrar ke me celas nulo ne-legal ibe... Ma, pri mea bilietuyo, me ferme respondis lo yena:

“Pri pekunio, ne hike, sed en policeyo.”

“Ma ni mustas verifikar, ke omno es en ordino...”

“Ho, yes, ma ne hike, sed en policeyo!”, me iteris.

“Oke! Se vu dicas, ke omno es en ordino, ni kredas vu, do ne esos necesa irar en policeyo. Nula problemo!”

E tale, li permisio a me durar mea voyo...

Pos paro de semani, en albergo di mikra urbo dil regiono Transilvania, yunulo japoniana raportis a me pri quale, forsan en la sama placo di Bukureshti, du falsa policisti, civile vestizita, trompabis il per retrodonar ad il la bilietuyo, ma diveninta nuluyo, nam omna bilieti desaparabis...

Kande l' japoniano sucesis reaktar esis ja tro tarda...

Ka policisti e furtisti? Nula policisto. Tri furtisti.

SONJO DESQUIETIGANTA

Yen omno, quon me memoras, pri olima sonjo certe desquietiganta:

Me esis promenanta, me ne savas pro quo, en mikra vilajo quan me nul-tempe vizitabis...

Ulu proximeskis a me ed informis me pri certena domo quan nulu deziras komprar, malgre ke on probas vendar ol de plura yari ante lore...

Me atingis la mencionita domo e haltigis mea pazi por regardar ol de extere...

Me remarkis, ke ol es la lasta domo di stradeto duktant a bosketo...

Esas sorto di muro extera, provizita per granda petri redatra, teroza...

Ed ibe lekteblesas ulo, skribita manue e hispane, per pasable granda literi blanka:

No estamos ahí enfrente. Estamos aquí y te esperamos.

(Ni esas ne opoze a hike. Ni esas hike e ni vartas tu).

Kad “opoze a hike”? Lore, me turnis mea kapo e deskovris ke, precize opoze al domo, esas la mikra tombeyo dil vilajo, anke kom lasta konstrukturo dil stradeto...

Poka tempo pos mea sonjo, dum oktobro o novembro, “me esis promenanta en mikra vilajo, quan me nul-tempe vizitabis” e, de pos lore, ni sejnors ibe, preske omna seman-fini e vakanci, dum kin jari...

En la vilajo esas stradeto, *kuya lasta domo havas externa muro, qua multe similesas olta, quan me vidis en mea sonjo... Ta muro apartenas ad anciena kirko e, kompreneble, esas nulo skribita ibe, ma...

Ma, opoze al kirko, e anke kom lasta konstrukturo dil stradeto, esas la mikra tombeyo dil vilajeto...

Ta stradeto duktas a bosketo, qua distas admaxime per 50 metri, ma sen plusa konstrukturi inter olta ed olca...

La domo ube ni sejnors (olquan ni ne kompris, sed nur lokacis), lokizesas sat proxim la domo di mea sonjo...

Kad ulu esis vartanta mea arivo en tal obliviata vilajeto? Ka mea sonjo desquietiganta povis signifika ulo plusa?

Nu, yen plusajo pri qua me koncis nur plu tarde:

Ni ne lokacis la domo, quan on reklamabis e quan ni iris vizitar, nam, segun semblo, pasabis tante multa tempo sen ke irgu interesesis pri ol, ke kande ni arivis ibe, ol esis tote nehabitebla ed en reformo-procedo...

Tamen, la proprietero dicis a ni, ke ni ne suciez, nam il povas lugar vicee, po la sama preco, la domo opozata...

E nun, on imaginez lektar sur l'anciena muro extera di ca domo, quan tandem ni lokacis, lo yena:

** Ni esas ne opoze a hike. Ni esas hike e ni vartas tu **

Ol es anke la lasta domo di stradeto duktant a bosketo, ma, ca-kaze, la lasta domo dil precipua stradeto...

Ol lokizesas sinistre, same kam la domo en mea sonjo, ube lekteblexis la stranja mesajo...

La tombeyo opoze al kirko, e la domo ne-habitebla opoze ad olta ube ni sejournis...

Ed itere lo skribita manue sur la muro per blanka literi:

** Ni esas ne opoze a hike. Ni esas hike e ni vartas tu **

“Oke! Me ja esas hike... Quon vi deziras de me?”

PEDALAGAR

Me esis minora, kande me sisis mea simpla e primitiva biciklo un-marcha e, per pedalar, precipue tra la tota litoro, me voyajis til Agadir (Maroko)... Tamen, ca-foye, anke minora, me vehis per granda navo e multe plu adproxime: al insulo Eivissa (Baleari)...

Me sempre rimemoras certena plajo dil chefa urbeto dil insulo, ube me esis aparta protagonisto, kande ulu hastis informar, ke du yunini stranjera, pro la brava maro, livabas ed abandonabas la sorto di pedal-bateleto, quan li lokacabis por kelke navigar proxim la litoro... Me quik reaktis e marchis kun l'informinto, e kande ni renkontris la yunini, il akompanis li til la centra plajo, dum ke me, qua nul-tempe enirabis tal bateleti, probis duktar ol a lua departo-punto...

Esis sat forta ondar, e la bateleto restabis aplastita kontre l'rokaro... Mea unesma probo esis tote ne-sucesoza, nam l'ondi quik retrosendis me violentoze kontre l'roki... Tamen, me komencis pedalar multe plu forte e vigoroze, e tale, pokope, me sucesis ekirar la zono maxim danjeroza... Lore, me profitis por kelke navigar, sempre pedale, til ke me atingis, sane e sekure, la departo-punto dil bateleti...

On men dankis e donacis a me monet-peco 50-“peseta”.

KAD SPECIMEN?

To, quon me naracos nun, eventis en London (Anglia).

Yen ke, pro mea skarsa, preske nula, experienco pri omno relatanta hospitali e medikal kontori, quin me tre poka vizitabis, e pluse pro mea ne-suficanta nivelo angla-lingua, me ne komprenis quon demandis de me paro de mulieri laboranta en l'accepteyo di certena medikal kontoro:

“*Specimen*”, eli dicis, dum ofrar a me me ne savas quo.

“Kad *specimen*?”, me repetis, ma sen komprenar.

“Yes, *specimen, specimen*”, eli insistis nerveze.

Dum ke me pronuncis ankorafoye la vorto, ma sen intelektar lo vizata dal acceptistini, plura portugalani en apuda chambro, qui ne povis vidar ni, ma qui povis askoltar ni, komencis ridar e mem ridegar pro nia mikra spektaklo...

Pro quo ta mulieri pasigis a me ulo ed indikis la piseyo?

Tandem, semblis a me intelektar... Ta-tempe, me ne mem deskovrabis Ido, ma me rezolvis fidar a la latina e la hispana, kande me questionis, dum pronuncar maxim klare omna vokali e konsonanti dil vorto:

“¿*Orina*?”

“Yes!, yes!”, eli quik reaktis al vorto.

Se li dicabus a me *urina*, anke me quik komprenabus.

ANXIO-MORBO E DEPRESESO

Olim, pos subisir en mea cerebro, singla-die e dum sat longa tempo, sorto di pincheti qui single duris dum mi-sekundo ed igis me timar perdar l'equilibro e falar, nam me havis l'impreso, ke me ne povas parkontrolar mea korpo dum ta mi-sekundi, me tandem decidis konsultar mediko...

Ta-tempe, me ne ja havis mea karto sanesal, do me marchis dum dek minuti til la maxim proxima hospitalo e sucesis aceptesar kom urjanta kazo...

Ho, yes, me selektis mem la tempo: dumnokte, 3 kloki...

Yen la diagnozo dal mediko ibe: vertijo periferial. Lu do preskriptis a me certena piluli, quin me mustis glutar singla-die. E me ya glutis li, dum sat multa dii, til parkonsumir li. Fakte, de pos l'unesma pilulo, mea pincheti desapararis fulminatre, ma me duris pilulagar singla-die, segunpreskripte...

Quoniam omno esis en ordino, me tre balde obliiviis ta sanesal problemo, qua tante facile e fulminatre solvesabis...

Tamen, mea koshmaro apen komencabis...

Dek dii pos glutir la lasta ed ultima pilulo, dum ke me sidis quiete sur mea balkono quale omna-die, yen ke me senteskis ulo maxim stranja, quon me nul-tempe sentabis: mea quieteso subite divenis sorto di nervozeso, e malgre ke me volis durar

sidar, me ne plus sucesis restar tranquile sur la balkono, nam mea korpo bezonis moveskar, moveskar...

Me certe pavoreskis. “Ma quo eventas hike?”, me pensis. Me nule povis restar en mea apartamento, nam mea nervozeso esis sempre plu granda, do me iris adstrade e marchis senhalte, adminime, dum paro de hori...

Retroveninte che me, mea stranja nervozeso mem augmentis, tale ke me ne povis quiete sideskar, pensar, manjar, dormar... Me sentis, ke me cesabas esar me ipsa...

Me mustis itere marchar al proxima hospitalo, por ke on urjante revizez me...

Ca-foye, la diagnozo esis “anxio-morbo e depreseso”, ed on introduktis me a psikiatro specialista, ilqua, de pos lore, su okupis pri mea kazo dum plura monati...

Tamen, nula medikamento esis suficante bona por me: me subisis anke ne-dormiveso, e la pria piluli posibligis a me dormar dum apen paro de hori...

Mea preferata maniero kombatar kontre mea nervozeso esis irar adstrade, du- o tri-foye singla-die, e marchar senhalte dum paro de hori, ma, lor retrovenar adheme, la problemo duris...

La psikiatro asertis, ke mea kazo esas tre stranja ed aparta, nam, ordinare, homi subisanta depreseso preferas restar heme, vidar nulu e videsar da nulu...

Kande me komencis kelke risaneskar, teoriale danke certena medikamento, quan on preskriptabis a me por plusa probo, yen ke l' psikiatro demandis de me permiso por publikigar mea kazo en ciencal revuo medikal. Me aceptis.

E pokope, me sentis me risaneskar ed esar itere me ipsa...

E lore, me komencis pensar quale posiblesas, ke me subisis depreseso... Me, qua, quale skribite altra-loke, *nevre subisabis ol (e ne plus subisis ol)... Me, qua estimas me ipsa e mea vivo-maniero... Me, qua sentas me esar felica...

Nu, yen to quon me konjektis pri la tot afero, quankam, desfortunoze, me konjektis lo tro tarde:

Mea depreseso produktesis nur pro mea anxio-morbo, e mea anxio-morbo, fakte, esis nulo altra kam sorto di indijosindromo, quan mea korpo subisis dek dii pos ne plus glutir la piluli, quin on preskriptabis a me por la pincheti relatanta mea vertijo periferial, e quin me glutabis singla-die dum sat multa dii... Ta piluli, qui fulminatre solvabis la problemo...

Plura yari plu tarde, sama-loke, altra mediko dicis a me:

“Ka tu asertas venir quiete marchanta al hospitalo? Homi, qui subisas vertijo periferial, arivas hike en ambulanco e vomanta.”

Ho, do la medikamento certe esis anke tre forta, ka ne?

Yen mea konkluzo final: me subisis anxio-morbo e depreseso, ma nule per maniero natural, sed nur efektigata, ne-direte, da nura indijo-sindromo relatanta la medikamento, quan on preskriptabis a me por ulo, quon me advere ne subisis, nome vertijo periferial...

Nura indijo-sindromo produktis mea koshmaro infernal.

DIABETO

Kad ulo plusa pri maladesi? Yen do pria plusajo:

Mea nexta experienco ta-relate eventis amaso de yari plu tarde e, fakte, du o tri yari ante nun, do pasable recente...

Quankam, ta-tempe, me ja de longe obtenabis mea karto sanesal, me nule profitabis ol, nam, pos mea koshmaro infernal, me havabis nul grava motivo vizitar mediko...

Tamen, yen ke pro segunsembra mikrajo, nome sorto di ekzemo, advere duranta e maxim jenanta, aparinta en mea dextra manuo, me rezolvis adirar mea medikal kontoro, por ke on urjante revizez mea sempre plu doloranta vunduri...

Mea kazo sorgesis da yuna e bela medikino, qua preskriptis a me certena kremo ne sat povoza por solver mea problemo, do, ne multa dii pose, me mustis rivizitar mea medikal kontoro, ankorefoye urjante, ube men aceptis olda medikulo, qua ne nur preskriptis a me multe plu povoza pomado por mea manuo, sed anke questionis me detaloze pri plusa sanesal aferi... E pos to omna, il rekomendis a me sango-analizo...

Kun la dokumento rezultanta del analizo, un semano plu tarde, me aceptesis da ta, qua esos mea ordinara medikino, elqua, pos salutar me, komencis lektar, laute e monotone, la mencionita dokumento...

Ka monotone? Subite, omno chanjis, kande l' mediko lektis e rilektis la quanto di sukro en mea sango: 231... El nervozeskis e quik avizis la flegistino, por ke elca facez a me, urjante, omna-sorta probi pri mea hiperglicemio...

Amba profesionani semblis a me advere sucioza pri mea stando sanesal, ma, quoniam me ne sentis me aparte malada, me restis absolute kalma dum la tota vizito...

“Nule suciez, nam tu ne departos de hike sen mea klara diagnozo”, dicis a me la medikino.

Kande l' flegisto retrosendis me al mediko, elca informis me, sat solene, pri sua diagnozo:

“Tu subisas hiperglicemio, troa quanto di sukro en la sango... Tu esas diabetiko, e diabeto ne remediesas, do tu subisos diabeto dum la tota vivo, e bla, bla, bla, bla...”

Tante grava el konsideris mea stando, ke me questionis el ironioze, e me quik perceptis, ke el ne intelektis lo:

“Ka tu kredas, ke me sucesos arivar sole che me?”

“Yes...”, el respondis kandidate ed spontane.

Kelka dii plu tarde, kande me saveskis, ke mea diabeto ne bezonos siringo, sed nur piluli, me mem plukalmeskis ed entuziasmeskis pri mea maladeso... Ho, yes! Me nul-tempe subisabis importanta maladeso pro mea propra meriti (o desmeriti, se vi preferas lo)... Komprenoble, on sempre selektus

ne maladeskar, ma, kande on ja maladeskis, oportas profitar admaxime la nova experienco, ka ne?

La flegistino sugestis a me partoprenar, singla-semane, sorto di kurseto por grupo di diabetiki, quon me refuzis...

La medikino preskriptis a me maxim forta e chera medikamento kontrediabeta, quan me gluteskis pilulope...

L'apotekistino opinionis, ke ol es advere tro forta...

Dume, malgre la solena diagnozo dal mediko, e malgre ke me aceptis ol, me komencis dicar mi-joke a mea amiki:

“Forsan me standas diabetike, ma me ne esas diabetiko.”

De pos lore, ultre glutar kun entuziasmo la medikamento, me komencis marchar, singla-die, adminime dum un horo, e me komencis manjar plu salubre e saje kam antee, nam mea pezo esis advere ecesiva, e me mem obezeskabis...

La sequanta foyo, kande me vizitis mea medikino, e pos ke el revizis sur la skreno di sua komputatoro mea lora stando, el gratulis me pro mea plubonesko e dicis a me, tote spontane e per exakta vorti, qui subridigis me pro la posibla duopla interpreturo:

“Es nota que t’has posat les piles... Ja quan t’he vist, he pensat: Guau, aquest senyor està estupendo!” (Evidentesas, ke tu richarjis tua baterio... Quik pos ke me vidis tu, me pensis: Nu, ica siorulo aspektas ecelante!).

Fakte, me funkcias ne per baterio, sed per energio sunal, exemple, dum marchar po 4 o 5 kilometri singla-die, preske lo sama kam me marchabis antee dum un semano...

Kande me recevis la rezultajo di mea sequant analizo, yen ke mea medikino esis absenta, do mea kazo revizesis da un plusa olda medikulo, qua anke gratulis me pro mea klara plubonesko... Lore, quoniam omno esis tante bona, me profitis por questionar il, kad esus posibla chanjar a medikamento min forta, quon il quik aceptis...

E quoniam, pos plusa analizi ed altra probi, mea stando sanesal duris esar sempre plu bona, me propozis a mea medikino probar livar irga medikamento, quon el aceptis, ma sub mea responsiveso...

Mea sequanta probi ed analizi esis ankorofoye bona, mem sen glutir piluli, ma, oficale, me duris esar diabetiko...

E yen ke mea apotekistino, tandem, questionis me:

“Ma pro quo on asertas, ke tu esas diabetiko? Me savas pri nula diabetiko, qua bezonas nula medikamento...”

Anke me questionis mea mediko pri lo sama:

“Doktoro: pro quo ni dicas, ke me esas diabetiko, se me prizentis hiperglicemio nur en mea unesma analizo, kande me ne ja saveskabis la troa sukro-quanto en mea sango? De pos lore, mea sukro-nivelo esis sempre normal, mem sen glutir

piluli, ka ne? Ka do nur pro ke un-foye mea sukro-nivelo esis altega?”

“Nu, tua kazo esas advere stranja”, el respondis a me. “O tu chanjabas radikale tua kustumi, o tua suceso esas tote ne-explikebla...”

“Ho! Kande me saveskis quo eventas en mea korpo, me mustis reaktar, ka ne?”, me dicis. “E de pos lore, me desaparigabas 14 kilogrami, me marchas singla-die po 4 o 5 kilometri, me manjas plu salubre e saje, edc.”

“Nule suciez, nam, se tu duros quale til nun, ni tre balde arachos tua diabeto-etiketo”, la medikino promisis.

Altra-latere, mea kolesterol-nivelo es alta, ma normal...

Ho, yes, ma, pro danjeroza diabeto... Glutez piluli!

E mea sango-presio es alta, ma anke normal...

Ho, yes, ma, pro danjeroza diabeto... Glutez piluli!

Ma me ne esas diabetiko... Me ipsa, longe ante nun, arachis tal etiketo... Ka me advere bezonas ta medikamenti?

Dume, me duras expektar mea ofical desdiabetizo...

Ho, yes, nexta-foye, se omno esos en ordino...

Tamen, ta “nexta-foye” arivas nul-tempe...

Irga-kaze, ulo esis bona en tota ic afero: danke mea persistanta e doloranta ekzemeto, me bezonis esar revizata urjante da plura mediki, qui detektis justa-tempe la granda e

danjeroza sukro-quantum en mea sango... La hiperglicemio, quan me advere subisis (ma nule perceptabis), pro mea troa e poke salubra nutrado lora, mea skarsa marchemeso e mea ecesiva pezo diveninta mem komenco di obezesos...

Fortunoze, me povis reaktar kontre to omnia justa-tempe.

HUNDO ATAKEMA

Dum mea seĵorno en Bukureshti, chefurbo di Rumania, me tre balde perceptis, ke esas amaso de senmastra hundi surstrade, mem en la centro dil urbo, proxim la precipua treno-staciono...

E yen ke, dum mea unesma dii enurbe, eventis a me ulo certe surpriziva ta-relate... Me esis quiete marchanta kun mea dorso-sako tra sorto di krecento apuda a grava e bruisoza avenuo... La kontrasto inter amba loki esis maxim remarkinda, nam, en ta krecento esis nulu ed audezis nulo, malgre la mencionita apudeso ad stradego dil urbo...

Nul automobilo, nula homo, nula bruiso, tranquilesa...

Lore, me vidis nigra hundo, repozanta surtrotuare, qua regardis me, kande me, distante per plura metri, preterpasis lu... Anke me regardis lu, ma dum nura instanto e tote diskrete...

Subite, ed absolute ne-expektite, me audis la hundo kurar vers me, proximeskar e grunar... Quale kustumale, me duris mea pazado sen turnar la kapo, ne mem kande me sentis la boko dil hundo mordeskanta mea dextra gambo...

Tamen, omno esis tante stranja ke, pos la mordo, quankam nule doloriganta, me rezolvis haltar ed affrontar la hundo por, se necesa, sendar lu pedo-frape a Transilvania...

Pos haltar e turnar me, me quik regardis la parto di mea dextra gambo, quan la bestio atakabis... E l'unesma kozo, quan me vidis, ho, no!, esis mea jinza pantalono nova lacerita e prizentanta rago pendanta per kelka centimetri...

Fortunoze, sub mea pantalono, me metabis longa kalsono blanka por rezistar la koldeso dil autuno rumana... Forsan pro to, la mordo ne esis efikiva, ecepte por lacerar mea jinzo... Tamen, me quik iraceskis admaxime... La hundo atakabis me, ma ne restabis kun me, sed forirabis e regardis me, ventro-surpavimente, distante per 15 o 20 metri...

Dum la tota monato, quan me pasis en Rumania, me parolis nur en la rumana... E me ya povabus iraceskar anke rumane, ma yen ke, ca-kaze, me explozis en la valenciana:

“EH, TU, FILL DE PUTA! VINE ACÍ, SI TENS COLLONS!” (HE, TU, FILIO DI HUNDINO! VENEZ ADHIKE, SE TU HAVAS KOLIONI!).

La bestio duris regardar me de fore, ma lu ne plus proximeskis a me... Ka forsan pro ke lu esus elu, ed elu certe ne havus kolioni? Me ne savas...

Me probis batar la hundo per lansar a lu grosa stono, ma me ne sucesis atingar lu, ultre ke multe men jenis mea pezanta dorso-sako...

Nu, til hike, me naracis la parto anekdota dil afero, ma, yen ke, ca-kaze, existis anke la parto enigmata...

Quik ante ke produktesis tal absurda e senmotiva atako, me perfekte audis aboyuro venanta de plu fora punto dil krecento... Altra hundo aboyabis nur un-foye: Guau!... E lore, precize, produktesis l'atako, quale se amba fakti esus advere interrelatanta...

Me ne ja lernabas hund-IAL (hundo-linguo internaciona), ma, per aboyuro tante kurta, semblas a me ke l' fora hundo povis "dicar" nulo plusa kam "Nun!"... Suficanta, ka ne? Kad oportas pensar, ke anke hundi praktikas rolo-ludi?

Altra-latare (e duras la parto enigmata), me ne kontaktis mea spozino dum la tota monato en Rumania, ecepte per sendar ad el paro de post-karti, qui atingis Barcelona sat tarde... Nu, kande me retrovenis adheme, sana e sekura, yen ke mea spozo dicis a me:

"Ho! Me esis sufranta, pro ke me sonjis, ke foxo mordis tu, e me indijis tua kontakto..."

"Ka vere? Nu, ne mordis men foxo, ma mordis men hundo, ve!", me reaktis.

Tamen, ni ne sucesis klarigar ka l' sonjo di mea spozo produktesis ante o pos la real atako, quan me subisis...

(Parenteze: me adjuntez ke, fakte, plu kam un “foxino” probis “mordar” me. E anke plu kam un “foxulo”, quankam ultra-maniere, quale vi omna ja savas :-)

LA KAPRO

Ube? En solitar areo monta di Asturia (Hispania).

*Quande? Kande me ne ja adulteskabis.

Quale? Yene:

Me esis marchanta sole tra solitara voyeto, kande, subite, trupeto de kapri aparis meze di ol...

Ibe esis nek domo nek homo, do ta kapri certe esis sovaja od, adminime, mi-sovaja...

La voyo esis streta e, pluse, havanta roka muro un-flanke e precipiso altra-flanke... Me do haltis e restis paralizita, nam me komencis vidar korni e danjero omna-loke...

La kapri nule haltis, sed, tote kontree, duris marchar pokope vers la loko, ube me divenabis karno-statuo...

Un de li (ka la maxim kurioza ed audacoza?) avaniris senhezite la ceteri per kelka metri, til ke lu haltis apud mea pedi senmova...

Me regardis adinfre timoze, e lore eventis ulo, quon me ne ja sucesabas obliviar: la kapro leveskis sua gambi avana e pozis li sur mea pektoro, quaze hundo, ma multe plu delikate ed equilibrioze, nam me sentis la kontakto ne nur kom poke pezoz, sed mem kom aparte lejera...

La bestio regardis me, de tre proxime, per sua granda e mielea okuli, dum ke lu duris, che me, gambe-sur-pektore...

Me quik remarkis, ke la kapro esas kaprino, e ke la kaprino esas gravida... Maxim gravida...

Lore, me vidis, ke altra kapro esas proximeskanta, e me pensis ke, forsan, lu esas la kaprulo responsanta pri la gravidesko di mea amikino, e ke il ya povus jaluzeskar ed iraceskar, do me invitis la kaprino abasar de mea pektoro sua rondatra gambi...

E me duris marchar, ma nun sequata dal kapraro e kun la kulo hardigita, por la kazo, ke ulu decidus kornagar me...

La kaprino esis advere belega e dolca.

Ho! Kad un plusa nuda belino?

Ka me ne dicabis lo? Omninu audacas pri me, ve!

Ka Partaka? Nula problemo!

GLOSARIO

adear: adiar.

-er: (dezinenco di volitiva infinitivo).

futuar: koitar.

gisheto: gicheto.

kataluna: Kataluniana.

koliono: testikulo (“kolyono” en *Parolacho!*).

komputatoro: komputero, komputoro.

kuya: di qua, di qui, di quo.

-mente: -e (por formacar manieral adverbi).

metropoliteno: metreo, subtertreno.

nevre: nultempe.

oke! en ordino!, tre bone!

omninu: omna femino.

pisar: urinifar.

plez: abreviuro di “plezez a tu/vu/vi”.

quande: kande (en questionala propozicioni).

quoniam: konsiderante ke, donite ke, egarde ke.

rumana: Rumaniana.

sed: ma (dop propoziciono neganta).

subridar: ridetar.

ultima: maxim lasta.

-ur: (dezinenco di kondicional infinitivo).

zoo-parko: zoologia gardeno.

En ica verko, kontenanta 56 interesiva anekdoti pri olima impresi ed experienci precipue (ma ne nur!) vojajala, Partaka, un del maxim produktiva e konocata Ido-skripteri nuna, unesma-foye regalas la fidela lekteri per personal expliko pri la tri komuna traiti en sua verki. Quale kustumale, lua naraco-stilo es fluanta, richa, klara ed amuziva. Juez ol! Ne facile on trovos simila verko en la tota panoramo di “Auxilinguia”...

